Камуністычная партыя (бальшэвікоў) Беларусі

ЗВЯЗДА

Орган ЦК і МК КП(б)Б, ЦВК і СНК БССР

№ 166 (4999)
ЛІПЕНЬ 29 НЯДЗЕЛЯ 1934 г.
год выдання XVI

Пролетарыі ўсіх краін, злучайцеся!

СЁННЯ Ў НУМАРЫ:

АРТЫКУЛЫ: ПЕРАДАВЫ — ЧАВЕСЦІ БОЛЬШЭВІЦКІ ПАРАДАК НА СВІНАГАДОЎЧЫХ ФЕРМАХ. З. СОКАЛ — АБ МОВЕ І СТЫЛІ СТУДЭНТАЎ МЕНСКАГА САДОВА-ГАРОДНАГА ІНСТЫТУТА. РАЗВАДОЎСКІ — ЗА МЕСЦА Ў ПЛЕМЯННОЙ КНІЗЕ РЭСПУБЛІКІ.

КАРЭСПАНДЭНЦЫІ: С. Б.— ЧАМУ ЗРЫВАЮЦЦА СЕНАЗАГАТОЎКІ. ГУТМАН — КАЛГАСЫ ДУБРОВЕНШЧЫНЫ ПРЫСТУПІЛІ ДА БУДАЎНІЦТВА ІЛЬНОТРАПАЛАК ГАРЛАЧОВА. Б. — КОНЯЧЫМ КАВАЦЬ.

СТАРОНКА АБ СОЦЫЯЛІСТЫЧНЫМ БУДАЎНІЦТВЕ СОВЕЦКАЙ ТУРКМЕНІІ.

ЗА МЯЖОЙ:
АВАНТУРА Ў АЎСТРЫІ — ЗАМАХ НА МІР ЕЎРОПЫ.
ШАЛЕНАЕ УЗБРАЕННЕ ГЕРМАНІІ.

Вынік ураджаю вырашае звозка і абмалот зернавых, цярабленне і расціл ільну

НАВЕСЦІ БОЛЬШЭВІЦКІ ПАРАДАК НА СВІНАГАДОЎЧЫХ ФЕРМАХ

Пры агульным нездавальняючым становішчы жывёлагадоўлі па БССР калгасная свінагадоўля з'яўляецца самым адстаючым участкам. Гэта адзіная галіна жывёлагадоўлі, дзе змяншэнне асноўнага стада за гэты год не толькі не спынілася, але ў радзе раёнаў яшчэ працягваецца. Гэта прывяло к таму, што па рэспубліцы колькасць свінаматак на калгасных таварных фермах за гэты год зменшылася на 1 проц.

Асноўнай прычынай такога становішча з'яўляецца НЕДАПУШЧАЛЬНА ВЫСОКІ ПАДЗЕЖ МАЛАДНЯКА, АГІДНА НІЗКІ ВЫХАД ПАРАСЯТ НА СВІНАМАТКУ. Даволі адзначыць, што ў гэтым годзе на свінаматку па БССР прыпадае толькі 2,5 парасяці. За гэтымі ганебнымі сярэднімі лічбамі мы маем такія раёны, як ВІЦЕБСКІ, КЛІМАВІЦКІ, УШАЦКІ, ПОЛАЦКІ І ІНШЫЯ, ДЗЕ НА АДНУ СВІНАМАТКУ ПРЫПАДАЕ НАВАТ МЕНШ АДНАГО ПАРАСЯЦІ.

Тут з усёй яркасцю адчуваецца ўсё яшчэ наша нездавальняючае кіраўніцтва жывёлагадоўляй, няўменне знаходзіць і ўхапіцца ЗА СЛАБЫЯ звенні, разглядзець СПЕЦЫФІЧНЫЯ асаблівасці ПААСОБНЫХ галін жывёлагадоўлі, у прыватнасці свінагадоўлі.

Большасць раённых партыйных і совецкіх арганізацый і зямельныя органы ў пытаннях развіцця жывёлагадоўлі яшчэ не здолелі перабудаваць сваю работу так, каб канкрэтна падыйсці да кожнай галіны, да кожнага калгаса, да кожнай фермы, і ўсё яшчэ абмяжоўваюцца агульнымі рэзалюцыямі, сходамі, злётамі і канферэнцыямі. Але практычна амаль нічога не прадпрымаецца для таго, каб выцягнуць найбольш адсталыя ўчасткі.

Практыка многіх калгасаў са свінатаварнымі фермамі паказвае, што для павелічэння выхаду маладняка і ліквідацыі яго адыходу на фермах неабходна толькі паслядоўнае ажыццяўленне самых элементарных патрабаванняў—правільнага догляду і арганізацыі працы свінагадоўчай брыгады, захаванне мінімальных запатрабаванняў зоатэхнікі.

Мы маем сотні прыкладаў, калі малейшае ўмацненне ўвагі партыйных арганізацый, праўленняў калгасаў да работы фермы і арганізацыі гаспадаркі на ферме прыводзіць да ліквідацыі адыходу маладняка, да павелічэння таварнасці фермы, ператвараючы яе ў крыніцу ўмацавання калгасаў і росту заможнасці калгаснікаў.

Калгас «ОКЦЯБР», Чэрвеньскага раёна, за кароткі тэрмін здолеў ператварыць ферму ў высокадаходную таварную гаспадарку і гэтым самым прывіць увагу і любоў да фермы ўсяго калгаса і ўсіх калгаснікаў.

Летась ферма дала калгасу чыстага прыбытку 20.000 руб. У гэтым годзе прыбытак безумоўна падвоіцца. Гэта ферма не выключэнне. Калгас «ЧЫРВОНЫ СОРМАВЕЦ» (Чэрыкаў) і калгас «СЕЙБІТ» (Петрыкоўскі раён) і многія іншыя таксама ўжо здолелі ператварыць свае свінагадоўчыя фермы ў крыніцу калгаснай заможнасці.

Што забяспечыла поспех гэтым перадавым лепшым фермам? Перш за ўсё асноўнае гэта ўвядзенне індывідуальнай здзельшчыны і аплата працы ў залежнасці ад выхаду таварнай прадукцыі, ад росту стада, ад захавання прыплоду, павелічэння яго вагі. За кожнай свінаркай тут замацавана пэўная колькасць свінаматак з прыплодам. За іх яна і нясе адказнасць. Большасць людзей на гэтых фермах працуюць не менш двух год. Тут канчаткова ліквідавана цякучасць рабочай сілы. Людзі ўжо набылі пэўныя навыкі, аўладалі асноўнымі правіламі догляду за свіннямі.

Задача ўсіх партыйных і совецкіх арганізацый і паліттаддзелаў з'яўляецца перабудова сістэмы аплаты працы ў свінагадоўчых брыгадах на аснове простай індывідуальнай здзельшчыны, у залежнасці ад захавання маладняка, прыросту мяса, зніжэння ялавасці матак. За перавыкананне плана трэба практыкаваць прэміраванне ў размеры 15 проц. працадзён. Наадварот, пры падзяжы маладняка трэба вылічваць 15 проц. працадзён. Акрамя таго, наладзіць сістэматычнае натуральнае прэміраванне калгаснікаў, працуючых на ферме. Толькі пры гэтых умовах можна дабіцца ліквідацыі адыходу маладняка, павысіць яго прырост, павялічыць таварнасць фермы.

Трэба памятаць, што калгасныя фермы і асабліва свінаводчыя—гэта найбольш абвостраны ўчастак класавай барацьбы. Антыкалгасныя кулацкія элементы іменна на фермах больш за ўсё і лягчэй чым дзе-небудзь праводзяць сваю шкодніцкую дзейнасць. Таму ферма павінна быць перадана ў рукі сапраўды адданых калгаснаму ладу людзей, у рукі чэсных калгаснікаў.

Без стварэння моцнай кармовай базы немагчыма вырашыць задачу ўздыму свінагадоўлі. На свінагадоўчых фермах пытанні своечасовага забеспячэння стада кармамі набываюць выключнае значэнне. Малейшая няўважлівасць да забеспячэння свінога стада кармамі вядзе да розных захворванняў стада, масавага падзяжу маладняка.

Кожная свінагадоўчая ферма ўжо зараз павінна мець кармовы план, выходзячы з плана развіцця фермы на год. Загадчык фермы павінен усімі мерамі дабівацца, каб гэты план быў праведзен у жыццё. Прадугледжаны планам кармовы фонд павінен быць у бліжэйшым часе выпучан і перадан у распараджэнне загадчыка фермы.

Але мала выдзеліць кармы. Трэба арганізаваць правільнае і беражлівае іх скарыстанне. Складанне правільных рацыёнаў для розных груп жывёлы, арганізацыя кармлення свіней і маладняка з'яўляецца рашаючай умовай далейшага росту стада і павелічэння яго прадукцыйнасці.

АСЕННЕ-ЗІМОВЫ ПЕРЫЯД З'ЯЎЛЯЕЦЦА НАЙБОЛЬШ АДКАЗНЫМ І РАШАЮЧЫМ ДЛЯ ВЫКАНАННЯ ПЛАНА СВІНАГАДОЎЛІ. Таму ўжо зараз неабходна разгарнуць падрыхтоўку да зімоўкі свінога стада. Усім вядома, якія вялікія страты панеслі нашы свінагадоўчыя фермы ў мінулым годзе з-за непрыстасаванасці свінарнікаў. Невыпадкова, што шкоднікі іменна на гэты ўчастак звярнулі сваю ўвагу і нанеслі вялікія страты.

Пытанне завяршэння будаўніцтва свінарнікаў, ацяпленне іх, рамонт падлог, жыжасцокаў, дэзінфекцыя і пабелка свінарнікаў—вось асноўныя ўмовы паспяховага правядзення зімоўкі. Усе гэтыя дробязі павінны быць прадугледжаны ўжо зараз.

Малая прадукцыйнасць ферм не ў малай ступені залежыць АД НІЗКАЙ ПАРОДЫ СВІНЕЙ. Ні ў адной галіне жывёлагадоўлі мы не маем такіх магчымасцей для паляпшэння пароды ў самы найкарацейшы перыяд, як у свінагадоўлі.

Толькі надзвычайнай запушчанасцю гэтай работы, адсутнасцю ўсякай увагі да яе з боку раённых арганізацый і зямельных органаў у першую чаргу тлумачыцца тое, што ў пераважнай большасці ферм свінні зусім нізкай пароды.

Маючыеся ў БССР племянныя свінагадоўчыя соўгасы і калгасныя племянныя фермы могуць забяспечыць рэзкі пералом у паляпшэнні пароды свіней ужо ў гэтым годзе.

У барацьбе за паляпшэнне якасці свіней задача заключаецца ў тым, каб ужо ў гэтым годзе ахапіць метызацыяй усё пагалоўе свіней на фермах.

Пастановамі пленумаў ЦК ВКП(б) і КП(б)Б створаны ўсе ўмовы і ўказаны канкрэтныя шляхі для хуткага ўздыму свінагадоўлі.

Справа зараз заключаецца ў тым, каб па-большэвіцку арганізаваць выкананне планаў развіцця свінагадоўлі, аўладаць тэхнікай гэтай галіны, займацца свінагадоўляй настойліва і ўважліва прыцягваючы ўсе лепшыя сілы—партыйных і беспартыйных.

СОЦЫЯЛІСТЫЧНАЕ СПАБОРНІЦТВА паміж БССР і Заходняй вобласцю

(на 25 ліпеня 1934 года)

У якасці ўборкі—абмалоце хлеба і расціле ільну мы адстаем ад Заходняй вобласці

	ПА БССР (у проц.)	ПА ЗАХ. ВОБЛАСЦІ (у проц.)
Зжата зернавых	36,3	17,6
Звезена або засціртавана	36,5	23,8
Абмалочана	4,2	33,9
Выцераблена ільну	14,0	6,0
Разаслана ільну	9,6	21,8
Загатоўлена сена	54,9	65,8
Засіласавана	27,8	56,8
Выканан план хлебапаставак	1653 тон	1370 тон

Чырвоная дошка

За паспяховае правядзенне чарговых мерапрыемстваў па барацьбе за ўраджай, за стварэнне магутнай кармовай базы пастановай цэнтральнай камісіі па спаборніцтву з Заходняй вобласцю заносяцца на чырвоную дошку наступныя раёны:

ЛЮБАНЬСКІ (сакратар РК Кардаш, старшыня РВК Клімаў).

АРШАНСКІ (сакратар РК Соскін, старшыня РВК Міцькоў);

ХОЙНІЦКІ (сакратар РК Мар'янаў, старшыня РВК Марчанка).

МЕНСКІ (сакратар гаркома Рыскін, старшыня горсовета Жуковіч);

СЕННЕНСКІ (нам. сакратара РК Калзунова, старшыня РВК Качук).

БЕШАНКОВІЦКІ (сакратар РК Каждан, (старшыня РВК Грышчанка);

Чорная дошка

За ганебны зрыў чарговых мерапрыемстваў па барацьбе за ўраджай і стварэнне магутнай кармовай базы заносяцца на чорную дошку наступныя раёны.

ПЛЕШЧАНІЦКІ (сакратар РК Паромчык, старшыня РВК Лясовіч).

СУРАЖСКІ (сакратар РК Чундзераў, старшыня РВК Цынбалаў).

ПОЛАЦКІ (сакратар РК Турлай, старшыня РВК Кац).

ДУБРОВЕНСКІ (сакратар РК Мышалаў, старшыня РВК Мацько

Пастанова камісіі па спаборніцтву з Заходняй вобласцю

За нездавальняючыя тэмпы ўборкі зернавых сцяг ЦК КП(б)Б і СНК адабраць ад МЕНСКАГА раёна. Папярэдзіць кіраўніцтва раёна, што калі ў наступную пяцідзёнку не будзе рашучага зруху ва ўборцы, звозцы і абмалоце хлеба, раён будзе знят з чырвонай дошкі.

Лічыць, што ні адзін раён не забяспечыў сваёй работай атрыманне пераходнага сцяга ЦК і СНК.

Кандыдатам на атрыманне сцяга па зерневой зоне пакінуць АРШАНСКІ раён, папярэдзіўшы кіраўніцтва гэтага раёна, што калі ў бліжэйшую пяцідзёнку яно не даб'ецца пералому ва ўзняцці тэмпаў уборкі зернавых, не ліквідуе разрыў паміж жнівом, звозкай і малацьбой зернавых, цярабленнем і расцілам ільну, раён будзе выключан з ліку кандыдатаў на атрыманне чырвонага сцяга.

Пакінуць кандыдатам на атрыманне сцяга ХОЙНІЦКІ раён, указаўшы кіраўніцтву гэтага раёна на неабходнасць ўзмацнення тэмпаў сеназагатовак.

Дадаткова занесці кандыдатам на атрыманне чырвонага сцяга ЛЮБАНЬСКІ раён, указаўшы гэтаму раёну на неабходнасць узмацнення тэмпаў зернапаставак і ліквідацыі разрыву паміж уборкай і абмалотам.

Сцяг ЦК КП(б)Б і СНК БССР па ільнаводчай зоне пакінуць за СЕННЕНСКІМ раёнам. У АПОШНІ РАЗ папярэдзіць кіраўніцтва раёна аб неабходнасці ўзмацнення тэмпаў уборкі зернавых. Адзначыць недапушчальны разрыў паміж цярабленнем і расцілам ільну па Сенненскаму раёну.

Кандыдатамі на атрыманне чырвонага сцяга пакінуць БЕШАНКОВІЦКІ раён, папярэдзіўшы кіраўніцтва гэтага раёна, што калі ў бліжэйшую пяцідзёнку яно не даб'ецца рашучага пералому ва ўборцы зернавых і тэмпах цяраблення ільну, раён будзе знят з ліку кандыдатаў на атрыманне чырвонага сцяга.

За нездавальняючыя тэмпы ўборкі зернавых, ільноцяраблення і зернапаставак зняць з ліку кандыдатаў на атрыманне чырвонага сцяга ТУРАЎСКІ, СІРОЦІНСКІ і ЧЭРЫКАЎСКІ раёны.

Адзначыць, што КАМАРЫНСКІ, БРАГІНСКІ, НАРАЎЛЯНСКІ І ЦЕРАХОЎСКІ раёны, пры ліквідацыі свайго адставання: першы — па звозцы хлеба і сеназагатоўках; другі—па звозцы хлеба, сеназагатоўках і сіласаванню, трэці—па сеназагатоўках і сіласаванню, чацверты—па звозцы і абмалоту, маюць усе магчымасці выйсці ў рады самых перадавых раёнаў рэспублікі.

За ганебны зрыў чарговых мерапрыемстваў па барацьбе за ўраджай і стварэнне магутнай кармовай базы, пакінуць на чорнай дошцы ПЛЕШЧАНІЦКІ і СУРАЖСКІ раёны. Камісія адзначае, што хоць ПОЛАЦКІ раён дабіўся некаторага зруху ва ўборцы зернавых, усё-ж пакінуць яго на чорнай дошцы як ільнаводчы раён за ганебныя тэмпы ільноцяраблення.

Па гэтых-жа матывах дадаткова занесці на чорную дошку ДУБРОВЕНСКІ раён.

Зняць з чорнай дошкі, за павышэнне тэмпаў уборкі БЫХАЎСКІ і УШАЦКІ раёны, адначасова папярэдзіўшы кіраўніцтва гэтых раёнаў, што неабходна ўзмацніць тэмпы сеназдачы і сіласавання.

За ўзняццё тэмпаў ільноцяраблення зняць з чорнай дошкі ТАЛОЧЫНСКІ раён, папярэдзіўшы кіраўніцтва гэтага раёна, што калі ў бліжэйшую пяцідзёнку яно не даб'ецца рашучага зруху ва ўборцы зернавых, расціле ільну і зернапастаўках раён будзе зноў занесен на чорную дошку.

Кандыдатамі на чорную дошку пакінуць ЧАШНІЦКІ, ГАРАДОЦКІ, СТАРА-ДАРОЖСКІ і БЯГОМЛЬСКІ раёны. Дадаткова занесці кандыдатам на чорную дошку ЗАСЛАЎСКІ раён.

Папярэдзіць кіраўніцтва АСВЕЙСКАГА, ЛЕПЕЛЬСКАГА, ДЗЯРЖЫНСКАГА, ЛАГОЙСКАГА і КЛІМАВІЦКАГА раёнаў, што калі ў бліжэйшую пяцідзёнку яны не даб'юцца рашучага зруху ва ўборцы зернавых і ільноцярабленні (а ЛАГОЙСКІ раён і па сеназагатоўках) будуць занесены кандыдатамі на чорную дошку.

Камісія адзначае асабліва недапушчальнае адставанне ва ўборцы Бабруйскага, Магілеўскага і Віцебскага раёнаў.

30 ЛІПЕНЯ—ПЯЦІТЫСЯЧНЫ НУМАР „ЗВЯЗДЫ“

АДЗНАЧЫМ ПЯЦІТЫСЯЧНЫ НУМАР „ЗВЯЗДЫ“ МАСАВЫМІ ХЛЕБНЫМІ АБОЗАМІ

Калгас «КОЛАС», Шынкаўскага сельсовета, у гонар пяцітысячнага нумара «Звязды» рыхтуе на 30 ліпеня чырвоны абоз збожжа з 25 цэнтн.

Калгас павялічыў падпіску на «Звязду» з 9 да 40 экземпляраў.

***

Аднаасобнікі вёскі ШЫНКІ, Шынкаўскага сельсовета рыхтуюць хлебны абоз з 18 пудоў. Гэтым абозам аднаасобнікі абавязаліся поўнасцю выканаць план збожжапаставак.

***

Калгас «НОВАЕ ЖЫЦЦЁ», Халопеніцкага сельсовета, рыхтуе абоз з 16 цэнтнераў збожжа.

***

Калгас «ЧЫРВОНЫ ЗЕМЛЯРОБ», Халопеніцкага сельсовета, рыхтуе абоз з 66,5 цэнтнера, што складае 100 проц. плана хлебапаставак.

***

Калгас імя Леніна, Халопеніцкага сельсовета, рыхтуе да 30 ліпеня абоз з 30 цэнтнераў збожжа.

ВЫЯЗНАЯ РЭДАКЦЫЯ «ЗВЯЗДЫ»:
КРУПСКІ, ГЕРЦОВІЧ Я.

АСВЕЯ.

У сувязі з юбілеем «Звязды» ў Асвейскім раёне арганізуецца чырвоны абоз хлебапаставак. Па ініцыятыве комсамольскай арганізацыі, а таксама рэдакцыі, праводзіцца масавы суботнік, са 150 чалавек, дапамогі ва ўборачнай адстаючаму калгасу «Шлях комунізма».

Комсамольскі сход мястэчка Асвея перадае палкае прывітанне баявому органу компартыі БССР — «Звяздзе» — у сувязі з выхадам яе пяцітысячнага нумара.

РАЁННАЯ ГАЗЕТА ШЛЯФЕР.

РАГАЧОЎ.

Ліпеньскі план натураплаты ў 400 цэнтнераў выканан. Здана 27 ліпеня 414 цэнт. абавязковай пастаўкі. Калгасамі МТС здана 715 цэнт. 30 ліпеня арганізоўваецца масавы абоз са збожжам.

БУДЗЯК.

ХОЙНІКІ.

У дзень выхаду пяцітысячнага нумара «Звязды» — 30 ліпеня ў раёне арганізуюцца чырвоныя абозы з хлебам імя «Звязды».

Старшыня РВК МАРЧАНКА.

ЧАШНІКІ.

У адзнаку пяцітысячнага нумара «Звязды» у раёне арганізаван чырвоны абоз са збожжам дзяржаве. 27 ліпеня пяццю сельсоветамі здана 37,8 тон. Асабліва добраякаснае збожжа здалі калгасы перадавога ЛАЗУКОЎСКАГА сельсовета, старшыня якога ЛАЎЧЫНОЎСКІ — удзельнік усебеларускага з'езда перадавых сельсоветаў.

Рэдактар райгазеты ПРАХАРЭНКА.

СМАЛЯВІЧЫ.

У адзнаку пяцітысячнага нумара «Звязды» Смалявіцкі РК КП(б)Б і паліттаддзел МТС разгарнулі масавую палітычную работу сярод калгаснікаў і працоўных аднаасобнікаў.

Арганізаваны два новых калгасы. Першаму прысвоена імя «Звязды», другому імя Калініна. За час правядзення падрыхтоўчай работы да сустрэчы пяцітысячнага нумара «Звязды» ў калгас уступіла 235 гаспадарак.

30 ліпеня адзначаецца арганізацыяй чырвонага абоза па здачы хлеба дзяржаве.

Сіламі дапрызыўнікаў у колькасці 300 чалавек арганізавана трохдзённая дапамога торфзаводам імя Гея і «Чырвоны сцяг» для скančэння плана торфздабычы.

29 ліпеня сіламі профсаюзаў і ЛКСМБ арганізуецца суботнік дапамогі па скончэнню пабудовы шасе № 3. Арганізуем масавую работу па павелічэнню тыража «Звязды».

Сакратар РК КП(б)Б КУДМАН.
Начпаліттаддзела МТС МАЖАНСКІ.

САКРАТАР ЦК КП(б)Б тав. ГІКАЛА УДЗЕЛЬНІКАМ УСЕБЕЛАРУСКАГА ЗЛЁТУ ЮНЫХ УДАРНІКАЎ АБАРОНЫ

РАСЦІЦЕ БОЛЬШЭВІКАМІ!

Вітаю вас, юныя ўдарнікі вучобы і абароны!

Вашы авіямадэльныя, стралковыя, санітарныя, аўтадарожныя абаронныя гурткі, лепшымі прадстаўнікамі якіх вы з'яўляецеся, маюць вялікае значэнне для выхавання з вас будучых бальшавікоў, верных справе партыі ЛЕНІНА-СТАЛІНА, справе ўмацавання абароназдольнасці нашай краіны.

Шчыра рад, што старанная вучоба і добрая дысцыпліна ў школе зрабілі вас такімі. Рад таму, што набываемыя веды ў школе ператвараецца на творчай рабоце ў цікавячых вас гуртках.

Жадаю паспяховага правядзення вашых злётаўскіх спаборніцтваў, арганізацыі новых соцень розных гурткоў самадзейнасці ў піонерскіх атрадах і школах.

Будзьце заўсёды актыўнымі і адданымі, добра падрыхтуйцеся да навучальнага года, пільна ахоўвайце калгасны ўраджай і соцыялістычную ўласнасць. Будзьце першымі па соцспаборніцтву, па-ўдарнаму і якасна лепшаму выкананню абавязацельстваў перад совецкай дзяржавай па зерна-мяса-бульбапастаўках і ільназагатоўках.

Будзьце вясёлымі, жыццярадаснымі, займайцеся фізкультурай.

Будзьце слаўнымі сынамі і дочкамі нашай вялікай соцыялістычнай радзімы.

Прывітанне вам ад Цэнтральнага Камітэта КП(б)Б.

Н. ГІКАЛА.

ЮНЫМ УДАРНІКАМ АБАРОНЫ

Горача вітаю піонераў і школьнікаў БССР — удзельнікаў злёту юных ударнікаў абароны.

Дарагія таварышы! Памятайце, што няма больш высокага звання для юнага піонера-ленінца, чым насіць званне і быць сапраўдным ударнікам абароны нашай вялікай радзімы—радзімы сусветнага пралетарыята, быць ударнікам вучобы ў школе, «на выдатна» вывучаць хімію, фізіку, матэматыку, геаграфію, гісторыю. Тады толькі, вы будзеце вядучымі, свядомымі будаўнікамі новага светлага жыцця.

Няхай ведаюць нашы ворагі, што па першаму зову свайго рабоча-сялянскага ўрада і нашай партыі ўсё працоўнае насельніцтва Краіны Советаў, ад малога да вялікага, стане на абарону СССР, дасць рашучы адпор ворагу, усім тым, хто паспрабуе пасягнуць на нашу соцыялістычную радзіму.

Прывітанне вам, юныя прыяцелі, ад Совета Народных Камісараў БССР.

Старшыня СНК БССР ГАЛАДЗЕД.

***

Горача вітаю злёт юных ударнікаў абароны, здолеўшых спалучыць ударную вучобу з актыўнай садзейнасцю ўмацаванню абароны.

Жадаю поспеху ў рабоце.

ЭЙДЭМАН.

ХОД УБОРКІ, АБМАЛОТУ ЗЕРНАВЫХ, ЦЕРАБЛЕННЯ І РАСЦІЛУ ІЛЬНУ, ХЛЕБАПАСТАВАК, ЗАГАТОВАК СЕНА І СІЛАСАВАННЯ

На 20 ліпеня (у процантах)

№ па пар.	РАЁНЫ	Зжата зернавых	Звезена або засціртаванага проц. да зжатага	Абмалочана	Выцераблена ільну	Разаслана ільну	Выкананне плана хлебапаставак у тонах	Загатоўлена сена ў проц.
1.	Любаньскі	62,8	70,2	6,4	45,8	30,3	44	52,6
2.	Хойніцкі	61,9	69,9	14,3	33,1	20,8	154	38,6
3.	Аршанскі	39,8	24,8	5,9	59,5	0,5	51	98,2
4.	Менскі	30,2	3,5	0,3	1,7	—	1	103,8
5.	Рэчыцкі	64,0	70,0	5,0	1,3	—	102	53,6
6.	Сенненскі	16,2	12,1	4,5	72,4	20,7	3	59,7
7.	Бешанковіцкі	25,2	18,3	5,6	28,1	25,2	6	104,1
8.	Нараўлянскі	63,6	73,9	11,0	—	—	23	16,4
9.	Камарынскі	80,1	42,5	11,7	—	—	17	28,2
10.	Мазырскі	68,4	56,4	7,7	7,8	—	103	14,2
11.	Бярэзінскі	60,8	75,3	1,7	4,6	—	22	47,7
12.	Тураўскі	55,5	67,5	13,0	2,3	—	—	74,8
13.	Брагінскі	74,8	45,2	6,1	6,9	—	51	21,3
14.	Цераховскі	73,9	30,6	4,2	5,3	—	7	69,8
15.	Ельскі	70,3	46,1	4,9	11,2	36,8	28	43,4
16.	Жыткавіцкі	66,7	41,1	7,9	—	—	—	36,4
17.	Петрыкаўскі	63,7	70,8	3,8	—	—	9	17,2
18.	Лоеўскі	62,6	54,4	7,3	6,0	32,2	32	41,8
19.	Лельчыцкі	61,6	60.6	—	—	—	—	—
20.	Старобінскі	57,4	8,9	2,9	44,3	—	7	40,3
21.	Гомельскі	56,4	47,9	11,0	0,7	—	75	76,4
22.	Веткаўскі	54,9	45,6	5,7	4,8	—	61	49,5
23.	Ушацкі	51,8	27,4	1,5	13,3	17,8	2	49,2
24.	Жлобінскі	51,6	46,6	8,8	0,4	—	31	39,9
25.	Рагачоўскі	51,4	59,3	—	4,9	—	6	34,0
26.	Глускі	50,7	25,8	2,7	16,6	—	12	18,8
27.	Крычаўскі	50.2	25,3	3,7	1,3	—	26	66,6
28.	Б.-Кашалеўскі	49.5	37,1	5,0	11,3	—	10	64,0
29.	Ч.-Слабодскі	48,6	22,3	—	68,0	—	3	62,4
30.	Слуцкі	48,1	13,3	1,5	59,8	1,5	32	70,0
31.	Чачэрскі	43,9	53,6	10,0	2,5	—	76	34,0
32.	Барысаўскі	46,6	55,7	5,7	5,7	—	5	65,0
33.	Прапойскі	44,9	23,1	4,7	1,2	—	24	61,2
34.	Копыльскі	44,4	42,7	0,4	8,9	—	—	71,5
35.	Клічаўскі	43,6	37,6	4,1	9,8	—	4	52,3
36.	Уздзенскі	42,2	2,7	0,2	1,2	20,0	—	62,7
37.	Чавускі	41,8	43,8	5,9	4,3	—	26	71,9
38.	Быхаўскі	40,3	48,5	9,8	0,9	—	12	54,0
39.	Чэрыкаўскі	38,0	60,2	10,2	11,4	—	7	86,0
40.	Сіроцінскі	37,7	23,3	1,4	14,0	10,0	4	91,3
41.	Кармянскі	36,0	58,3	6,8	0,4	—	7	69,3
42.	Чэрвеньскі	35,3	48,6	0,1	16,8	—	—	46,8
43.	Парыцкі	33,0	19,7	11,3	—	—	22	23,3
44.	Расонскі	32,0	21,2	—	11,2	36,8	—	47,3
45.	Касцюковіцкі	31,7	29,5	5,3	2,2	—	99	82,9
46.	Асіпавіцкі	30,8	13,2	1,2	—	—	3	64,2
47.	Дрысенскі	30.0	4,1	1,1	24,1	19,2	—	52,2
48.	Бабруйскі	30,0	20,2	1,2	—	—	6	27,8
49.	Мсціслаўскі	29,9	16,7	4,0	6,1	—	33	78,0
50.	Віцебскі	29,4	14,0	12,4	2,8	14,3	19	100,0
51.	Пухавіцкі	28,2	8,0	0,6	38,6	—	4	69,0
52.	Уваравіцкі	28,1	31,5	5,1	0,8	—	35	44,2
53.	Ст.-Дарожскі	27,1	35,4	0,4	—	—	—	35,8
54.	Лепельскі	26,9	9,4	0,8	7,9	1,2	4	55,0
55.	Магілеўскі	25,1	17,6	1,6	2,0	—	—	69,5
56.	Смалявіцкі	25,5	1,7	6,3	5,4	—	—	77,1
57.	Вялыніцкі	25,1	31,0	5,3	17,8	—	—	70,7
58.	Крупскі	25,1	62,1	3,6	15,5	—	33	75,4
59.	Бягомльскі	24,0	42,6	0,9	2,3	—	—	45,7
60.	Дубровенскі	21,9	16,7	4,0	3,1	—	—	25,3
61.	Гарадоцкі	21,4	9,8	1,0	3,2	4,0	6	39,0
62.	Асвейскі	20,5	39,9	1,5	16,0	32,8	1	59,2
63.	Чырвонапольскі	20,5	31,9	3,1	0,7	—	3	42,2
64.	Лагойскі	18,6	10,6	0,3	9,2	—	—	40,2
65.	Горацкі	17,1	33,8	5,5	13,3	—	40	76,2
66.	Дзяржынскі	16,3	1,8	0,3	—	—	1	36,3
67.	Клімавіцкі	15,8	42,6	1,3	4,9	—	54	76,5
68.	Чашніцкі	14,6	10,6	5,5	10,0	1,6	—	65,7
69.	Шклоўскі	10,8	23,2	2,2	38,8	0,1	4	61,6
70.	Заслаўскі	9,6	—	—	0,1	—	1	86,0
71.	Лёзненскі	8,8	2,2	—	39,0	0,4	1	62,3
72.	Талачынскі	7,1	11,8	2,5	16,4	—	—	45,8
73.	Полацкі	30,2	6,1	—	1,2	85,8	2	64,2
74.	Плешчаніцкі	16,5	13,0	1,2	2,5	—	3	47,7
75.	Суражскі	18,4	12,1	1,6	2,0	—	1	51,5

ВЫТВОРЧЫ ПАХОД ІМЯ ТАВ. ГІКАЛО

...КА СУШЫЦЬ і ВЫВОЗІЦЬ ТОРФ

...АТЫРЫ ЗАВОДЫ ...КАНАЛІ ПРАГРАМУ

...заводамі Наркомлегпрома ...ліпеня здабыта з пачатку ...75.588 тон торфу-сыравіны ...1,7 проц. сезоннай праграмы. ...тэрмінова закончылі сезонную праграму заводы «Чырвоны ...» (101,9 проц.), «Чырвоны ...ік» (104,6 проц.), «Ленін...ях» (104,7 проц.) і «Звязда» (104,8 проц.).

...іжаецца да выканання сезоннага плана завод «Міханавічы» (...проц.). Ганебна адстае за...овы мост», які в пачатку ...здабыў 1.732 тоны торфу ...проц. сезоннага плана.

ТАВ ІВАНОВА

ПРАЦУЕ НА АСІНТОРФЕ НА ПЕРШЫМ УЧАСТКУ, З'ЯЎЛЯЕЦЦА ЛЕПШАЙ УДАРНІЦАЙ ПА АСУШЦЫ ТОРФА І З МЕСЯЦА Ў МЕСЯЦ ПЕРАВЫКОНВАЕ ПЛАН.

ПРАЦУЕМ МЕТАДАМІ КУРАНЁВА

...м тав. Куранёва—лепшага ...ога брыгадзіра БССР да ўсіх ...х торфяной прамысловасці— ...уць вытворчы паход імя Гі... ...датэрміновае выкананне тор... ...ычы дапамог нашым брыга... ...ваяваць першае месца на ...фе.

...агрэгаце 7—62 чалавекі. Боль... ...рабочых упершыню працуюць ...фарапрацоўках. Асобныя ра... (ТРУБАГАЎ, ПАЎСЦІКІН) з ...сезона не выпрацоўвалі ...10 проц. задання. Нарастала ...прарыву.

...начальнік агрэгата, узяўся ...учэнне людзей тэхнікай спра... ...і ночы я праводзіў у кар'е... ...лапатамі адстаючых рабочых я вучыў, як трэба дабываць торф. Асобую ўвагу мы аддалі вывучэнню агрэгатаў, гэта захапіла людзей і ў выніку мы дайшлі, што навучыліся перакатку машын рабіць за 7-8 мінут. І мы не толькі выканалі датэрмінова сезонны план 5.400.000 цаглін, але далі звыш плана 1.500.000 торфа цаглін.

Наш вопыт мы ўнеслі ў адстаючыя брыгады. Брыгада ВОЙТАВА і ЛЕЙБА выпрацоўвалі па 10 тыс. цаглін за змену і на дапамогу прыходзяць нашы лепшыя ўдарнікі тт. РЭДЗЬКО, ТРУБАГАЎ, і адстаючыя брыгады пачынаюць перавыконваць план, яны даюць за змену па 45 тыс. торфацаглін.

...АРЫНОЎСКІ.

ЗВЫШ ПЛАНА

...гада Манькоўскага Асінторфа 25 ліпеня датэрмінова скончыла ...ю праграму. Здабыта 2 мільёны 555 тысяч торфацаглін. Здабы...даўжаецца.

РЭСІН.

100 ПРОЦАНТАЎ

...красавіка завод «Чырвоны тарфянік» выканаў план па здабы...зернага торфу на 100 процантаў.

ТРЫКУТНІК.

ЗА ДАКЛАДНЫЯ ЛІЧБЫ

...рвені і ліпені праведзена ...работа па ўліку пагалоўя ...ы. Але далёка не ва ўсіх ...да справы аднесліся сур'ёз... ...абліва ярка гэта можна ба... ...на прыкладзе Беларусі. Бе... ...Наркамфін перадавярыў ...угарадным работнікам сель... ...ў. Ва многіх вёсках Чэры... ...га і Прапойскага раёнаў ...ывёлы быў даручан дзецям. ...шасці выпадкаў работнікі ...скага Наркамфіна механіч... ...апісвалі лічбы 1933 года ў ...овыя карткі 1934 года. Уся ...абота была праведзена ка... ...без актыўнага ўдзелу кал... ...ў і аднаасобнікаў.

...гэтыя факты не могуць не ...аць трывогі. Улік жывёлы ...ёка не тэхнічная справа. ...— аграмаднай важнасці па... ...ая і гаспадарчая задача.

Астаткі кулацтва, яго агентура і дробна-буржуазныя перараджэнцы аказваюць супраціўленне уліку жывёлы. Ёсць вельмі многа фактаў злоснага ўкрыцця жывёлы ад уліку. Лепшай ілюстрацыяй гэтага з'яўляецца паведамленне пракурора СССР тав. Акулава, якое мы сёння публікуем.

Органы Наркамфіна і ЦУНГУ абавязаны неадкладна выправіць становішча з улікам жывёлы. Трэба рашуча перасеч антыдзяржаўныя тэндэнцыі, якія выражаюцца ў скрыцці жывёлы ад дзяржаўнага ўліку. Разам з гэтым трэба прыцягнуць да самай суровай адказнасці тых бюракратаў, якія фармальна выконваюць пастанову ўрада, і яшчэ раз праверыць якасць праведзенай работы. (З «Праўды»).

АБ НАЗНАЧЭННІ Т.Т. ШАРАВА Н. Д. І ЗАЛЕПТЭРА А. К. НАМЕСНІКАМІ НАРОДНАГА КАМІСАРА УНУТРАНЫХ СПРАЎ БССР

ПАСТАНОВА

Прэзідыума Цэнтральнага Выканаўчага Камітэта БССР

Прэзідыум Цэнтральнага Выканаўчага Камітэта БССР ПАСТАНАЎЛЯЕ:

1. Назначыць тав. ШАРАВА Нікалая Давідавіча першым намеснікам Народнага Камісара Унутраных Спраў БССР.

2. Назначыць тав. ЗАЛЕПТЭРА Анса Карлавіча другім намеснікам Народнага Камісара Унутраных Спраў БССР.

Старшыня Цэнтральнага Выканаўчага Камітэта БССР А. ЧАРВЯКОЎ.

Сакратар Цэнтральнага Выканаўчага Камітэта БССР М. ЛЕЎКОЎ.

26 ліпеня 1934 г.

г. МЕНСК.

ШАРАЎ Н. Д.

Шараў Нікалай Давідавіч 1897 года нараджэння, ураджэнец г. Ленінграда, выхадзец з сям'і рабочага, бацька —рабочы. Па асабоваму становішчу — рабочы-фармаўшчык. Член КП(б)Б з 1917 г.

З 1917 г. па 1919 служыў у радах чырвонай гвардыі і РСЧА ў комуністычным батальёне, у органах ВЧК-АДПУ працуе з 1919 г.

Удзельнічаў на франтах грамадзянскай вайны супроць Калчака, Врангеля і ў ліквідацыі бандытызма на паўднёвым фронце.

За баявыя заслугі ўзнагароджан ЦВК СССР Ордэнам Чырвонага сцяга ў 1923 г.

Калегіяй ВЧК-АДПУ ўзнагароджан баявой зброяй і значком ганаровага чэкіста.

ЗАЛЕПТЭР А. К.

Залептэр Анс Карлавіч нарадзіўся ў 1899 г. у сям'і селяніна; па асабовому становішчу служачы. Член КП(б)Б з 1919 г.

З 1918 па 1920 год служыў у радах Чырвонай арміі. Удзельнічаў на франтах грамадзянскай вайны супроць белапалякаў, Юдэніча, Балаховіча, белалітоўцаў і ў задушэнні Кранштадскага паўстання ў 1921 г.

У органах ВЧК-АДПУ працуе з 1920 г.

За баявыя заслугі ЦВК СССР узнагароджан Ордэнам Чырвонага сцяга.

Калегіяй АДПУ ўзнагароджан значком ганаровага чэкіста.

„ГАНДАЛЬ ПА ЗАПІСКАХ"

У заметцы пад гэтым загалоўкам «Праўда» 3 ліпеня паведамляла з Менску аб скажэннях палітыкі партыі ў галіне совецкага гандлю. Патэфоны і веласіпеды, паступіўшыя ў рознічную гандлёвую сетку для продажу, размяркоўваліся па запісках паміж адказнымі работнікамі.

Парткалегія Камісіі Партыйнага Кантроля БССР аб'явіла суровую вымову дырэктару Белгандля Маўшэнзону і дырэктару ГУМ Гурэвічу і вымову Наркамснабу Беларусі т. Гурэвічу за дачу распараджэнняў аб размеркаванні веласіпедаў па спісу і намесніку Наркамснаба т. Бродскаму, які падпісаў распараджэнне аб водпуску па запісках патэфонаў з дастаўкай іх на дом адказным работнікам.

Бадай ці можа быць прызнана дастатковай гэта ступень спаганнення для тых вяльмож, якія лічаць сябе ўправе распараджацца таварамі, прызначанымі для продажу, як сваім уласным дабром, ва ўрон інтарэсам шырокіх мас рабочых і калгаснікаў.

(«Праўда»).

НА СІГНАЛЫ „ПРАЎДЫ"

Пракуратурай зроблена расследванне па заметцы «Яшчэ раз аб уліку жывёлы», змешчанай у «Праўдзе» 8 ліпеня бягучага года. Устаноўлена, што у радзе раёнаў Мардоўскай аўтаномнай вобласці (Саранскім, Рамаданаўскім, Тарбеяўскім, Рузаеўскім і іншых) з боку раённых і сельскіх арганізацый сапраўды не аддавалася дастатковай увагі ўліку жывёлы. Улік жывёлы ў гэтых раёнах быў перакладзен на сакратароў сельсоветаў і рахункаводаў калгасаў і рабіўся зусім безадказна.

Мясцовыя органы ЦУНГУ не забяспечылі неабходнага нагляду і кіраўніцтва гэтай работай. Так, у Рамаданаўскім раёне інспектар ЦУНГУ зусім не кіраваў работай па ўліку жывёлай.

У выніку зробленага пракуратурай расследвання прыцягнуты да адказнасці, засуджаны далжнасныя асобы, праявіўшыя злачынную халатнасць у справе ўліку жывёлы. а таксама асобы. злосна ўкрываўшых жывёлу.

Факты ўкрыцця жывёлы ад уліку і злачыннай бяздзейнасці і злоўжыванняў далжнасных асоб ускрыты пракуратурай таксама па раду раёнаў Беларусі. Вінаватыя засуджаны на розныя тэрміны.

Пракурор СССР АКУЛАЎ.

АБ МОВЕ І СТЫЛІ

...УДЭНТАЎ МЕНСКАГА САДОВА-ГАРОДНАГА ІНСТЫТУТА

...д намі—справаздачы студэн... ...нолагаў аб вытворчай прак... ...Па замыслу гэта даследчыя ...тэхнічна-эканамічнага ха... ...у. З гэтых прац няма ні ад... ...арфаграфічна і стылістычна ...най. Толькі асобныя месцы ...здач тт. Вільдфлум, Граб... ...ды часамі Макася і Баруты ...аўляюць сабой стройнае ўкла... ...правільнае і граматнае афар... ...думкі. Астатнія работы на... ...палкам без якіх-бы там ні ...норм граматыкі і стылістыкі. ...з практыкантаў не ведае но... ...беларускага правапіса. Пішуць ...арым, або нейкім мешаным ...пісам».

...радні студэнты робяць 50 ...афічных памылак на 100 ...

...роц. студэнтаў пішуць з такі... ...ылкамі: тэхналёгія, тэхнало... ...атдзеленьня, консэрвы, сор... ...а, сацыалізм, пралетарыат; ...рактыке, па фізыке, дэмон... ...я (замест дэманструючы), ...савет; капіталізму (родны ... Іншыя пішуць: ніска, ...а, выберацъ (Жалезнякоў); ...аю дубоваю бочку, замест— ...арута); вытрамана, вытвор... ...рактыкі, рабочымі складу, пад ...ыю (Ефрэменка). Ефрэменка ...праф. Гурты за вытворчую ...ку вывёў адзнаку «добра») ...на 76 проц. з арфаграфічнымі ...камі—76 памылак на 100 ...

...ічэнні паказалі, што 40 проц. ...таў пішуць памылкова на 70-...оц., *) 35 проц.—50-25 проц., ...оц.—25-10 проц., 5 проц.—10-...

...атных, без памылак напіса... ...работ няма. Калі строга ўлі... ...стылістычныя і сінтаксічныя ...ні, то процант няграматнасці ...павялічыцца. Рэдакцыйна... ...гічная праўка ахопіць 90-80 ...усята слоўнага матэрыяла ...й групы і 25-20 проц. ніж...

...як пачынаецца першамайскі ...

...вн. 70-50 памылак на 100 ...

нумар агульнаінстытуцкай газеты «Ударнік» (адк. рэдактар Лэпатчанка, студэнт IV курса):

«У розных умовах і па-рознаму будзе святкаваць сваё міжнароднае свята пролетарыят міру».

«МІР» на беларускай мове мае толькі адно значэнне: спакой, згода. «Пролетарыят міру» азначае клас прымірэння, згоды.

З-пад няўдбайнага пяра рэдактара выглядае буржуазны пацыфізм. Наогул інстытуцкі друк не вызначаецца граматнасцю. Газеты камбіната не вялі барацьбы за культуру мовы, за аўладанне новым правапісам. Наадварот, насценгазеты самі былі рассаднікам малапісьменнасці. Няма ў іх ніякай літаратурнай апрацоўкі; плеаназмы; мешаны правапіс (стары з новым), макаранічная мова.

Ёсць граматныя студкоры, але рэдакцыя іх не выяўляе, не вылучае. Работа з студкорамі не вядзецца.

Стыль пісьма масавага студэнта бедны лексікай і вобразамі, перанасычан плеаназмамі.

Вельмі тыповым з'яўляецца няправільнае злучэнне асабовых сказаў в безасабовымі, якія выражаюць узаемна блізкія думкі. Асабліва цяжка даюцца студэнтам дзеяпрыслоўныя звароты: «зборка стручкоў яшчэ не механізавана, а збіраецца ручным спосабам... сабраўшы гарох стручкі паступаюць у пераапрацоўку». (Макась—старшыня прафкома).

У студэнтаў, як у маленькіх дзяцей, «зборка стручкоў... збіраецца», «стручкі... збіраюць гарох». Сінтаксічныя скажэнні такога тыпу з'яўляюцца масавымі. *).

Але галоўны біч—плеаназмы

Відаць, што студэнты ніколі і нідзе не займаліся пытаннямі стылю, не практыкаваліся ў пісьме. Самая элементарная тэорыя славеснасці і, тым больш, тэорыя [illegible] стацкай літаратуры для студэнтаў ёсць тайна за «сям'ю пячаткамі».

З мастацкай літаратурай студэнты амаль незнаёмы. Студкор піша: (у інтэрнаце) «няма кіпячонай вады, прыходзіцца піць сырую ваду, ад чаго прыходзіцца хварэць жыватом». Бясконцыя паўтарэнні слоў і залежныя, нязграбна звязаныя сказы. Рэдакцыя не выпраўляе.

Студ. III курса Барута піша: «Калі я з'явіўся ў кантору завода і пазнаёміўся з дырэктарам завода, я быў накіраван у цэх завода, дзе часткова пазнаёміўся з жыццём апошняга. Пасля таго, як я пазнаёміўся з заводам па дазволу дырэктара завода, я пашоў шукаць сабе кватэру». І далей ужо без канца скланяецца кватэра, як тут завод.

Студэнтка Вільдфлум піша: «Поруч з гэтай бочкай была трубка, праз якую шпарыліся бочкі, якія ішлі на сок. Бочкі шпарыліся праз шпунтавую адтуліну, у якую устаўлялася трубка, якая была злучана з трубкай, па якой ішоў пар з качагаркі. Значыць бочкі, якія ішлі для соку, перш за ўсё шпарыліся».

Грубыя плеаназмы ў выглядзе бясконцых паўтарэнняў слоў глушаць мову студэнта; шматлікія залежныя сказы—аднастайныя, доўгія, многаступенчатыя—робяць мову цягучай, шурпатай (сінтаксічны плеаназм); слоўныя шаблоны, розныя дапаможнікі, злучнікі, займеннікі прыслоўі, дзеепрыслоўі, словы-звязкі, залежнасці,—усе гэтыя другарадныя часткі мовы, без меры разлітыя ў тэксце, ствараюць своеасаблівы «вадзяністы плеаназм» («Гэта», «тое», «што», «а таму», «а іменна», «а таксама», «як-та», «так як», «як», «дзякуючы чаму», «не гледзячы на тое, што», «маецца», «прышоўшы», «узяўшы»; «адсутнічае», «за адсутнасцю»...)

Сінтаксічныя скажэнні і паўтарэнні, злітыя з «вадой», ствараюць у мове студэнтаў густую муць, [illegible] топіць у сабе змест, паглынае жывую думку.

Калі арфаграфічнай і стылістычнай граматнасці ў мове студэнтаў мала, то вобразнасці, літаратурна-паэтычнай граматнасці зусім няма. Няма ніводнай думкі, аздобленай эпітэтам, метафарай, мастацкім вобразам або хоць-бы маленькай цытаткай з мастацкай ці навукова тэарэтычнай літаратуры.

Іначай і быць не магло. Падручнікаў па мове ў інстытуце няма. Прафесар чытае лекцыі, студэнты вядуць канспекты, якія ніхто не правярае і не выпраўляе, семінары вядуцца ў выглядзе гутаркі і вусных выступленняў.

Гэта, відаць, тыповая карціна для многіх, калі не большасці, нашых інстытутаў.

Нават у літаратурных ВНУ вельмі старанна вывучаюць класікаў і совецкіх пісьменнікаў, але вельмі рэдка правяраюць пісьмо саміх студэнтаў і яшчэ радзей яго выпраўляюць. Выпраўленне работ студэнтаў нават не ўваходзіць у планы ВНУ.

Мы праверылі пісьмо 200 студэнтаў розных курсаў. Розніцы ў граматнасці паміж старэйшымі і малодшымі курсамі не заўважана. Наадварот, I і II курсы зараз значна палепшылі сваю граматнасць: у іх з другой паловы навучальнага года ўведзена выкладанне мовы. На III і IV курсах становішча з мовай астаецца без змен.

У спецыяльных ВНУ уведзена выкладанне мовы. Але наркаматы, якім яны падпарадкуюцца, не паклапаціліся аб праграмах і падручніках. Што ні ВНУ, то новая праграма, складзеная наспех, прыцягнутым да работы выкладчыкам.

В. СОКАЛ.

АД РЭДАКЦЫІ: Артыкул т. Сокала падымае вельмі важнае пытанне. Факты, прыведзеныя ў ім, гавораць аб тым, што нашы ВНУ не звяртаюць увагі на мову і стыль студэнта. У рэзультаце значная частка студэнтаў, скончыўшы ВНУ, не ўладае дастатковай граматнасцю. Ці не ясна, што гаварыць аб нацыянальнай па форме культуры і пусціць на самацёк справу мовы і стылю ў вышэйшай школе значыць займацца балбатнёй.

Калі-ж, нарэшце, Наркомасветы пачне ПА-ДЗЕЛАВОМУ, з усёй большэвіцкай энергіяй, змагацца супроць той шкоднай халтуры, якая квітнее ў нашых ВНУ на ўчастку выкладання мовы.

*) На жаль, гэтыя скажэнні з'яўляюцца тыповымі для масавых школ і тэхнікумаў. Яны сустракаюцца і ў пісьменнікаў (Радзішчаў, Гартны) і ў рэдактара «ЛіМ'а» т. Дудара.

СВІНАВОДСТВА ПАВІННА СТАЦЬ ВАЖНЕЙШАЙ ДАХОДНАЙ КРЫНІЦАЙ КАЛГАСА

ЗАЛАТЫ ФОНД КАЛГАСНАЙ СВІНАГАДОЎЛІ

СЯМЁН ПАЧЭСУЙ — загадчык свінагадоўчай фермы калгаса «Окцябр», Чэрвеньскага раёна, адчуваў сябе імяніннікам. На нараду, скліканую «Звяздой» і НКЗ, сабраліся лепшыя загадчыкі свінагадоўчых ферм. У кожнага — свой вопыт работы, свае дасягненні і недахопы; але Сямён—старэйшы загадчык свінагадоўчай фермы. З часу арганізацыі фермы ў калгасе «Окцябр» у 1930 годзе ён з'яўляецца нязменным яе загадчыкам.

Сваю прамову на нарадзе тав. Пачэсуй пачынае з таго, што ён, не ў прыклад іншым загадчыкам, не можа скардзіцца на недастатковую ўвагу да свінагадоўлі, да фермы з боку калгаснікаў. Гэта для яго пройдзены ўжо этап. І сапраўды, ці могуць калгаснікі адносіцца няўважліва да такой магутнай крыніцы калгаснай заможнасці, якою з'яўляецца свінаферма.

Ужо ў 1933 годзе ферма дала калгасу 20.000 рублёў чыстага прыбытку, што складае каля 1 руб. прыбытку на працадзень кожнага калгасніка, ды акрамя, таго, 20 калгаснікаў атрымалі ад фермы па аднаму пародзістаму парасяці.

У гэтым годзе, па падліках тав. Пачэсуя, прыбытак калгаса ад фермы больш чым падвоіўся. Аб рэальнасці гэтых меркаванняў сведчыць атрыманы ўжо за першае паўгоддзе прыбытак у размеры 15.744 рублі, прычым ферма толькі прыступіла да рэалізацыі сваёй прадукцыі з апаросаў 1934 года.

Ферма калгаса «Окцябр» з'яўляецца залатым фондам калгаснай свінагадоўлі, яна заклікана забяспечыць і іншыя свінагадоўчыя калгасныя фермы высокаякасным, пародзістым маладняком.

Ферма налічвае 48 свінаматак і 4 кныры. Па плану ферма ў гэтым годзе павінна была вырасціць 276 дзелавых парасят, з якіх яна павінна перадаць іншым фермам 175.

Пры няпоўным завяршэнні першага апароса, не ўлічваючы і другія апаросы, ферма з нарадзіўшыхся 289 парасят захавала 279, г. зн. што план вырошчвання маладняка ўжо перавыканан. Іншым калгасам перадана 54 племянных падсвінкаў, падрыхтаваны да перадачы ўвесь астатні маладняк.

Ферма не толькі колькасна выконвае і перавыконвае свае планы. Ферма дабілася добрых вынікаў у паляпшэнні якасці сваёй прадукцыі. 50 проц. маладняка ферма здае першакласнага, 31 проц. парасят залічаны ў другі і трэці класы.

Рашаючую ролю ў дасягнутых поспехах на свінаферме калгаса «Окцябр» адыгрывае правільная сістэма арганізацыі працы і яе аплаты.

Ферма тав. Пачэсуя яшчэ з студзеня 1933 года перайшла на аплату ад колькасці і якасці вырашчаных парасят. За кожнае народжанае парасё брыгада атрымлівае 2,5 працадня, за ад'ём 3 працадні. За чатырохмесячнае парасё першага класа брыгада атрымлівае 8 працадзён, другога класа — 5 працадзён. Такім чынам, брыгада зацікаўлена не толькі ў колькасці, але і ў якасці вырашчаных парасят.

Сістэма аплаты працы непасрэдна звязана з падборам і складаннем сталых кадраў на свінафермах. Зусім невыпадкова ў калгасе «Окцябр» з 11 чалавек 9 працуюць на ферме звыш двух год. Другая брыгада працуе на ферме з 1930-31 г.

У калгасе-ж «Беларусь», Дзяржынскага раёна, дзе да гэтага часу існавала падзёншчына, толькі загадчыкаў фермы за апошнія два гады змянілася 8 чалавек, а даглядчыц, дык і ўліку няма.

Адзіна правільны вывад, які зрабіла нарада па гэтаму пытанню, гэта тое, што ад правільнай арганізацыі працы залежыць зацікаўленасць кожнага ўдзельніка жывёлагадоўчай брыгады ў выніках сваёй працы. А гэта рашае поспех справы на ферме.

Пытанне падвядзення моцнай кармовай базы пад свінагадоўлю адыгрывае рашаючую ролю ў далейшым разгортванні ферм і павышэння якасці іх работы. Наркамзем і яго органы на месцах у мінулым годзе гэту справу пусцілі на самацёк. Гэта вельмі моцна адбілася на разгортванні свінагадоўлі і ўзняцці прадукцыйнасці свінаферм. Кулацкія антыкалгасныя элементы, якія яшчэ знаходзяцца ў калгасах, спекуляцыяй на спажывецкіх настроях адсталай часткі калгаснікаў у радзе калгасаў дабіліся максімальнага зніжэння кармовых рэсурсаў ферм.

На гэта скардзіліся ўсе загадчыкі ферм.

Найбольш эканомным і карысным кармом—канюшынай—фермы, як правіла, не забяспечаны.

Але справа не толькі ў колькасці кармоў, а і ва ўмелым іх скарыстанні. Даволі прывесці прыклад двух калгасных ферм, каб упэўніцца ў рашаючай ролі тэхнікі кармлення і правільнага размеркавання кармоў паміж асобных груп свіней.

Свінаферма калгаса «Окцябр» на галаву жывёлы атрымала кармоў на 25 проц. менш, чым ферма калгаса «Рассвет - Пераможца», Жлобінскага раёна. А вынікі ўсё-ж атрымаліся розныя.

С. А. ПОЧЭСУЙ (ЗАГ. ФЕРМЫ)

Па-першае, гаворыць тав. Пачэсуй, — мы ўвялі групавое кармленне. Так, што большыя парасяты не крыўдзяць меншых, а то ў нас раней бывала, што большыя парасяты раслі за лік меншых, а меншыя слабеюць і з'яўляюцца рассаднікамі розных хвароб.

Матак перад апаросам мы кормім ячменем, аўсянай або гарохавай мукой.

Зусім іншы малюнак на ферме калгаса «Рассвет-Пераможца». На гэтай ферме бульба не толькі не перабіралася, але нават як належыць не перамывалася. Варылі з пяском і так падавалі свінням. Ніхто таксама не правяраў якасць канцэнтраваных кармоў. У выніку, свінаматкі захварэлі катарам страўніка, падзеж маладняка на ферме дасягае каля 60 проц.

Пленум ЦК ВКП(б) паставіў перад намі задачу паляпшэння якасці жывёлагадоўлі, паляпшэння парод жывёлы. Гэта асабліва адносіцца да свінагадоўлі. Тав. Пачэсуй на прыкладзе сваёй фермы паказвае, як яны на працягу 2 з паловай год ператварылі сваю ферму са звычайнай і з беспароднным пагалоўем у племянную.

Такія магчымасці, як у калгасе «Окцябр» маюць амаль усе нашы жывёлагадоўчыя калгасы. Варта толькі сапраўды па-большэвіцку ўзяцца за жывёлагадоўлю, на справе выконваць дырэктывы партыі.

УДЗЕЛЬНІКІ НАРАДЫ ПА СВІНАГАДОЎЛІ

ЗА МЕСЦА Ў ПЛЕМЯННОЙ КНІЗЕ РЭСПУБЛІКІ

РАЗВАДОЎСКІ ВАСІЛЬ

загадчык фермы калгаса «Чырвоны Сормавец», Чэрыкаўскага раёна.

Яшчэ ў 1931 годзе ў нашым калгасе былі арганізаваны тры фермы — свінагадоўчая, малочная і авечая. На чале ферм калгаснікі паставілі мяне, былога старшыню калгаса. Я яшчэ тады слаба ведаў жывёлагадоўлю і вось з першага дня майго прызначэння я пачаў унікаць ва ўсе дробязі новай для мяне справы. Пачаў я з падбору людзей для работы на ферме. Сумесна з прадстаўнікамі партыйнай арганізацыі я адабраў лепшых добрасумленных калгаснікаў, якім і даручыў догляд за жывёлай. Разам з імі я вывучыў нормы выпрацоўкі і сістэму аплаты працы.

Пры арганізацыі фермы ў нас налічвалася: 16 свіней, 9 авечак і 32 шт. рагатай жывёлы. Уся жывёла была вельмі нізкай пароды.

Я ўзяўся за ўкамплектаванне ферм лепшымі пародамі жывёлы. Шляхам абмену ў калгаснікаў, адбору свайго прыплоду і пакупкі ў суседніх калгасах мы дабіліся таго, што ўжо ў 1933 годзе наша ферма стала племяннай.

Цяпер у нас ёсць 30 свінаматак і тры кныры англьскай пароды, а таксама 129 парасят. Значна павялічылася стада малочнай фермы. Кароў дойных маем 21, цялят 30, нецелей 12. На авечай ферме 35 аўцаматак і 63 шт. маладняку ад акоту 1934 года.

Нашы фермы амаль не ведаюць падзяжу. За два гады толькі ў гэтым годзе з нарадзіўшыхся 129 парасят пала [illegible]

Ужо летась ферма дала калгасу 23.500 рублёў прыбытку.

Чаму наша ферма не ведае падзяжу?

Адказ кароткі. Справа ў арганізацыі працы, у правільных узаемаадносінах паміж работнікамі ферм і праўленнем калгаса. Нарэшце справа ў добрасумленных адносінах работнікаў ферм да сваіх абавязкаў.

Для таго, каб сапраўды аўладаць тэхнікай соцыялістычнай жывёлагадоўлі, я звязаўся з прафесарам Маскоўскага свінаводчага інстытута тав. Багаеўскім. Ад яго я атрымліваю літаратуру і сістэматычныя ўказанні. Гэта дапамагло мне добра разабрацца ў арганізацыі працы і правільнага кармлення жывёлы, вывучэння парод і т. д. Свае веды я перадаю астатнім работнікам фермы.

У нас уведзена наступная сістэма працы і аплата яе. За кожным свінаром замацавана 8 свінаматак з усім іх прыплодам. Працадні свінару налічваем наступным чынам: за кожную пакрытую свінаматку налічваем 2 працадні, за кожную ялавую свінаматку спісваем з свінара 5 працадзён, за кожнае народжанае парасё налічваем 2 працадні, а за кожнае загінуўшае да месячнага ўзросту спісваем 3 працадні. За кожнае парасё выгадаванае да 2-месячнага ўзросту налічваем ад 2,5 да 3,5 дзён. За кожны цэнтнер жывой вагі перадаваемых з фермы свіней налічваецца 10 працадзён.

Работнікам, якія працуюць на ферме звыш года, мы даем надбаўку ў размеры 10 проц. да выпрацаваных працадзён. З двух год 15 проц., звыш трох год 20 проц.

За перавыкананне плана захавання прыплоду мы ўстанавілі натуральнае прэміраванне свінарох.

Такая сістэма здзельшчыны і аплаты працы захвочвае рабочых фермы. Вось, напрыклад, лепшая наша свінарка Крычка Вера (працуе ўжо чацверты год на ферме) здолела захаваць у вышэй сярэдняй сытасці ўсіх 57 парасят. Ёй за гэта залічана 239 працадзён.

За 1934 год па вытворчаму плану наша ферма павінна 191 парася.

У адказ на пастанову пленума ЦК ВКП(б) аб жывёлагадоўлі мы намецілі рад практычных мерапрыемстваў. Па-першае, мы абавязаліся выгадаваць 4 цялят звыш плана (план 30), поўнасцю захаваць і вырасціць прыплод ад 22 злучаных кабыліц. Для свінафермы на будучы год адводзім спецыяльны участак у 30 гектараў, які засеям кармовымі травамі.

Будзем спадзявацца, што мы даб'емся занясення нашых ферм у Племянную кнігу рэспублікі.

Савецкая Туркменія ў рыштаваннях соцыялістычнай будоўлі

ПАМЯТНІК ЛЕНІНУ Ў АШХАБАДЗЕ.

ТУРКМЕНІЯ—ФАРПОСТ СОВЕЦКАГА САЮЗА НА СТЫКУ З КАЛАНІЯЛЬНЫМ УСХОДАМ

Чым была Туркменія ў мінулым? Краінай адсталай ва ўсіх адносінах, краінай падняволенай царызмам. Асуджанае на выміранне насельніцтва займалася земляробствам і жывёлагадоўляй. Дапатопны амач быў асноўнай прыладай вытворчасці ў земляробстве. Жывёлагадоўля вялася на асновах вандроўнай гаспадаркі. Ніякай прамысловасці, калі не лічыць прымітыўных бавоўнаачышчальных заводаў, не было.

Культура? На сто чалавек насельніцтва не было ні аднаго граматнага. Царызм не клапаціўся аб школах для мясцовага насельніцтва. Дэйханіну не было калі думаць аб грамаце, трэба было працаваць не

ЧАРЫ ВЕЛІКАЎ
САКРАТАР ЦК КП(б) ТУРКМЕНІІ

разгінаючы спіны — на рускага каланізатара — капіталіста, на ўласнага бая-памешчыка, ліхвяра.

Так было да Окцябрскай рэволюцыі. Окцябрская рэволюцыя разбіла ланцугі, якімі былі скуты прыгнечаныя нацыянальнасці, дала магчымасць пролетарыяту «стварыць нябывалую ў свеце інтэрнацыянальную будову, якая называецца Саюзам Совецкіх Соцыялістычных Рэспублік» (СТАЛІН).

Окцябрская рэволюцыя з'явілася пачаткам новай эры для Туркменіі. Цудоўныя рэчы адбыліся ў гэтай краіне. І сапраўды, хіба гэта не цуд, што зараз у краіне, якая дзесятак з невялікім год таму назад мела вылкі... земляробчую і жывёлагадоўчую гаспадарку ў самых адсталых іх формах, бурна расце прамысловасць, выкоўваюцца кадры нацыянальнага пролетарыята? ХІБА НЕ ЦУД, ШТО Ў ГЭТАЙ, НЯДАЎНА АДСТАЛАЙ, АГРАРНАЙ, КРАІНЕ ВЫРАСЛІ ПРОМЫСЛЫ, ФАБРЫКІ, ЗАВОДЫ, І ЎДЗЕЛЬНАЯ ВАГА ПРАМЫСЛОВАСЦІ Ў НАРОДНАЙ ГАСПАДАРЦЫ ДАСЯГНУЛА Ў 1933 ГОДЗЕ 69,7 ПРОЦАНТА.

Хто не ведае аб створаных у Туркменіі рэволюцыяй такіх прадпрыемствах цяжкай прамысловасці, як Карабугазскі хімічны камбінат, хто не чуў аб выключных перспектывах у адносінах здабычы нафты, якія зараз ужо рэалізуюцца («Нефтедаг»). Туркменія мае, нарэшце, багацейшыя запасы серкі — серкавы завод у пустыні Кара-Кум, а таксама выключна магутнае па запасах серкі Гаупдакскае месцараджэнне, эксплаатацыя якога толькі пачынаецца.

У Туркменіі здабываецца озакерыт, працуюць промыслы па здабычы вітэрыту, здабываецца на Чэлекене так неабходны Совецкаму Саюзу іод. Шоўкаматальная фабрыка, тэкстыльная фабрыка ў Чарджуі, рад іншых, народжаных рэволюцыяй, фабрык і заводаў, змянілі выгляд Туркменіі, ператварылі яе ў краіну аграрна-індустрыяльную, нечувана хуткімі тэмпамі ліквідуючы фактычную нацыянальную няроўнасць, што засталася ў спадчыну ад каланіяльнай палітыкі царызма.

Хіба не дзіўнае ператварэнне Туркменіі з яе прымітыўнай, парцэлярнай гаспадаркай у краіну буйнога земляробства, якое вядзецца на аснове самай перадавой тэхнікі, як пераход ад патрыярхальшчыны, ад родавых адносін да соцыялістычнай планавай гаспадаркі, калгаснага ладу, які пераможа моцна і канчаткова.

На гэтай аснове Туркменія, самая магутная пасля Узбекістана бавоўнавая рэспубліка, поўнасцю выканала ў мінулым годзе свае абавязацельствы па бавоўне.

Ці даўно ў Туркменіі былі аулы, у якіх нельга было знайсці ніводнага граматнага чалавека? ЗАРАЗ ЖА Ў 1.915 ШКОЛАХ НАВУЧАЕЦЦА КАЛЯ 120.000 ЧАЛАВЕК. Новы навучальны год павялічыць гэту лічбу да 150.000 чалавек. Толькі адных падручнікаў будзе выдана ў бягучым годзе 85 назваў (736 друкаваных лістоў).

***

Чым тлумачацца велізарныя поспехі Туркменіі ва ўсіх галінах гаспадарчага і культурнага будаўніцтва? Яны цалкам звязаны з правільным ажыццяўленнем нацыянальнай палітыкі партыі.

Мы дабіліся велізарных поспехаў у ажыццяўленні небывалага ў свеце вопыту брацкага сужыцця народаў. І няма ніякага сумнення, што пад выпрабаваным сталінскім кіраўніцтвам, няўхільна ажыццяўляючы генеральную лінію партыі, даючы сакрушальны адпор усякім спробам адыйсці ад яе, Туркменія з гонарам вырашыць тыя задачы, якія стаяць перад ёю ў барацьбе за выкананне другога пяцігадовага плана, які забяспечвае зжыванне гаспадарчай і культурнай адстапасці нацыянальных рэспублік.

Матэрыял гэтай паласы падрыхтован і даслан рэдакцыяй газеты «Туркменская искра» ў абмен на паласу аб БССР, якая апублікавана ў «Т. И.» ад 7 ліпеня.

СТАРЫ ХАРЭЗМ

Г. САННІКАЎ

(УРЫВАК З ПАЭМЫ)

Харэзмскі оазіс,
канал Шават.
Харэзмскі оазіс,
бавоўнай багат.
Слава Харэзма
з часоў Хівы
Ішла караблямі
па водах Невы,
Па Гангу, Еўфрату,
па хвалях марэй
Да белых, жоўтых
і чорных царэй ¹)
Ах—падзішах ¹)
і шахій шах ²)
Сарбазы ³), бубны,
Кроў у трысніках.

Да хана Харэзма
ў даходны саюз,
Ішлі са зброяй
фарс і урус.
Рослы, вялікі
Туркменскі народ,
Ды варта чужая
стаіць ля варот.
Рускі купец
і хан-феадал,
Пад уціскам двайным
Народ прападаў.
Дамбы, каналы
ў пакуце ўзраслі,
Крывёю народ
абваднаў палі.
Бавоўна на дзіва
ў Харэзме расла:
Пакута народу
бязмежнай была.
Мінулае! Згінь,
адыйдзі, памры.
Бачу Харэзм я
ў разліве зары.
Пясчаныя далі
вада абліла.
Мацнее ў Харэзме
совецкі лад.
І варта свая
ля харэзмскіх варот.
Добры і просты
ў Харэзме народ!

Пераклад з рускага А. Р.

¹) Белы цар, г. зн. рускі.
²) Цар царэй, г. зн. персідскі цар.
³) Салдаты.

КАРТА ТУРКМЕНСКАЙ ССР.

ЛІЧБЫ РОСТУ СОВЕЦКАЙ ТУРКМЕНІІ

Да Окцябра на тэрыторыі цяперашняй Туркменіі не было прамысловасці. Зараз Туркменія мае моцную, узброеную перадавой тэхнікай прамысловасць. За годы першай пяцігодкі вырасла нафтавая прамысловасць. Промысел «Нефтедаг» у 1929 годзе даў 12.200 тон нафты, а ў 1933 г. — 160.000 тон.

Пабудавана Ашхабацкая тэкстыльная фабрыка, буйнейшая ў Саюзе. Будуюцца хімічныя камбінаты ў Кара-Бугазе і на Чаурдаке, новы серкавы завод у Кара-Кумах, тэкстыльны камбінат на 200.000 верацён у Чарджуі, харчовы камбінат у Гасан-Кулі, шкляны камбінат, новае цёплавознае дэпо, камбінат па вырабу будаўнічых матэрыялаў.

Старая Туркменія не мела электраўстановак. У бягучым годзе магутнасць іх даходзіць да 50 тысяч кіловат.

За тры апошнія гады лік рабочых, занятых у прамысловасці рэспублікі, павялічыўся ў 4 разы.

З кожным годам пустыня адступае. Калі ў 1929 годзе плошча пасеваў складала 114.970 гектараў, то зараз яна складае 160.000 гектараў.

У 1933 годзе Туркменія дала дзяржаве 105.103 тоны бавоўнысыравіны, г. зн. на 14 тысяч больш, чым у 1932 г., выканаўшы дзяржаўны план на 100.3 процанты.

У 1930 годзе ў Туркменіі мелися дзве МТС і ў іх 127 трактароў. У гэтым годзе ёсць 27 МТС і ўжо 982 трактары, не лічачы парка соўгасаў.

Супроць 1929 года плугоў рэспубліка мае ў 26 раз больш, баран у 15 раз, культыватараў у 75 раз, зернавых сеялак у 21 раз, бавоўнавых сеялак у 34 разы і т. д. Калі ў 1929 годзе заарана трактарамі 20 тысяч гектараў, то ў гэтым годзе—звыш 150 тысяч.

Ураджайнасць бавоўны ў 1932 годзе складала 6,2 цэнтнеры з гектара, у 1933 г. — 7,67, а ў бягучым годзе ўдарнікі змагаюцца ўжо за 10 цэнтнераў з гектара.

За апошнія гады ўпершыню ў Туркменіі пачалі развівацца субтрапічныя культуры — гваюла (каучуканос), апельсіны, лімоны, казанлыкская роза, чуфа і інш.

У рэзультаце правільнага ажыццяўлення ленінскай нацыянальнай палітыкі Туркменія мае велізарныя поспехі ў культурным будаўніцтве.

У 1929 годзе было асігнавана на культурнае будаўніцтва 7.200.000 руб., а ў 1933 годзе ўжо 50.400.000 рублёў.

Арганізаван нацыянальны тэатр, мастацкі тэхнікум. Агульная граматнасць насельніцтва ўзрасла да 65 проц., а да рэволюцыі граматнымі былі толькі муллы і ішаны.

Рэспубліка мае 5 ВНУ, 27 тэхнікумаў, 14 рабфакаў, 3 соўпартшколы, 60 профсаюзных клубаў, 60 бібліятэк, з іх 24 раённыя і 4 дзіцячыя.

Створана і працуе кінофабрыка. Будуецца 10-кіловатная радыёстанцыя.

Выдаецца 6 рэспубліканскіх газет, з якіх 3 на туркменскай мове, адна на рускай і дзве для нацменшасцей. У раёнах выдаюцца 24 газеты.

Туркменія стварыла курорты саюзнага значэння — Байрам-Алі, Молла-Кара, Арчман, Фірузэ.

ШААЛИ КЕКИЛОВ

МОЯ СВИРЕЛЬ

Звук расплескал земную тишину,
Поет мелодия моей свирели.
Рабочий, я пою твою весну,
Тебе служу, играя на свирели.
Мне внемлет мир, как будто соловья
Заслушался, дыханье затая.
Как будто бы повсюду песнь моя
Разлилась для рабочих со свирели.
И этот гимн напевов всех новей,
Тобой, рабочий, из свирели вызван—
К бесклассовому обществу людей
Вести гармонией социализма.
Свирель поет, и трелью соловьиной
Зовет рабочих в новый мир единый.
Гнусавящих про Мекку и Медину,
Заставь, свирель, замолкнуть
навсегда.

К врагу нам сожаленье не пристало,
На бой зови, моя свирель, всегда,
Мелодия Интернационала
Напев мой поведет всегда, всегда.

Перевод КОНСТАНТИНА БОЛЬШАКОВА.

Паколькі рэдакцыя атрымала верш у перакладзе на рускую мову, яна не палічыла мэтазгодным перакладаць яго на беларускую.

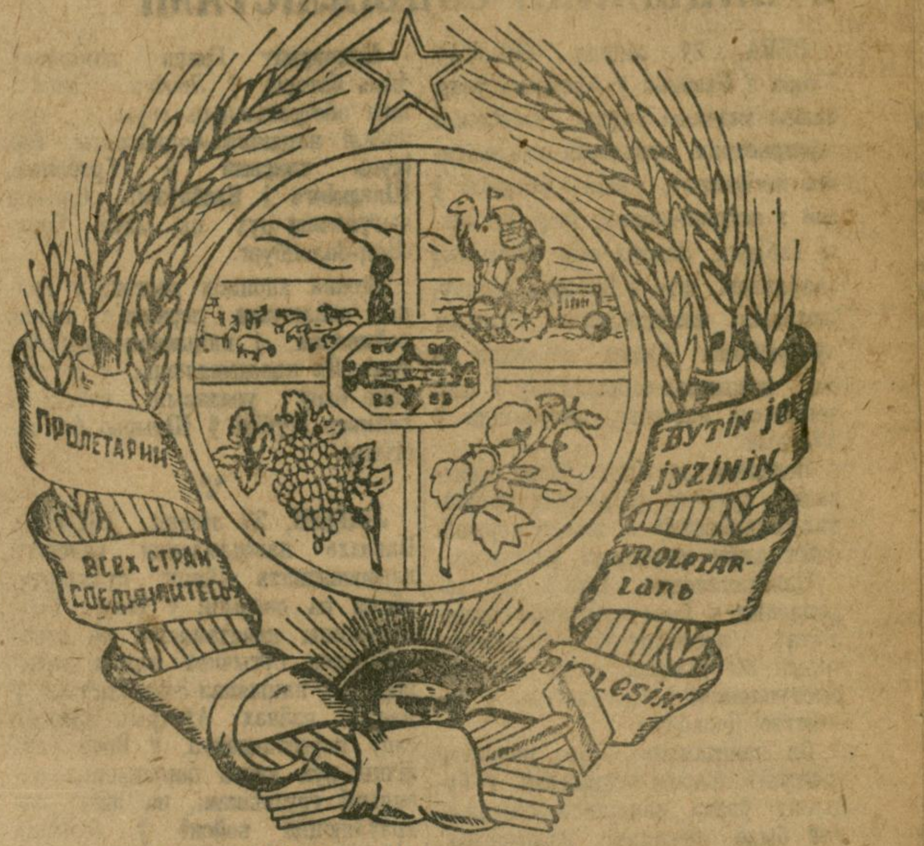

ГЕРБ ТУРКМЕНСКАЙ ССР

ПРА ЗМЯЮ, ПРА ЖОНКУ І ЗАМОЖНАЕ ЖЫЦЦЕ

Калі на трыбуну злёта калгаснікаў-ударнікаў узыйшоў ХАЙДАР МАМЕДАЎ, дэлегат калгаса «БЕРЭКЕТ», Іолатанскага раёна, злёту ўжо рапартавалі многія аб сваіх дасягненнях. Ужо было вядома, што ў калгасе імя АТАБАЕВА, Серахскага раёна, калгаснікі атрымаюць па 90 фунтаў хлеба на працадзень. Гаварылася і аб тым, што ў калгасе «Батрак», Халачскага раёна, кожны куст «егіпецкай» бавоўны мае 240-250 каробачак. Злёт чуў ужо нямала не толькі аб высокім ураджаі бавоўны. Гаварылася і аб росце пагалоўя, будаўніцтве канюшань, рамонце дарог і мастоў.

Хайдар Мамедаў таксама хваліў совецкую ўладу і створаныя ёю калгасы. Хваліўся ён і сваімі дасягненнямі. Пры арганізацыі калгасаў дзяржава дала калгасу 6 быкоў і 700 бараноў. Зараз быкоў ёсць 14, бараноў 2.000. Коней не было зусім — стала 14. Сваю прамову Хайдар Мамедаў закончыў проста і нечакана:

— БЫЛІ МЫ РАНЕЙ УСЕ БЕДНЯКІ І НЕЖАНАТЫЯ, А ЦЯПЕР УСЕ ПАЖАНІЛІСЯ.

І гэты просты канец прамовы, выказаны без пафасу, дайшоў да дэлегатаў злёта, як самая бліскучая, запальваючая прамова. Дэлегаты злёта доўга апладыравалі Хайдар Мамедаву, бо яны ведалі, ШТО ЖАНІЦЬБА БЫЛА СПРАВАЙ НЕДАСЯЖНАЙ ДЛЯ БЕДНЯКА, БО ЯНЫ ВЕДАЛІ, ШТО ДЗЕСЯТКІ З ІХ ПРАЦАВАЛІ ГАДАМІ НА БАЕЎ, ЗАРАБЛЯЛІ САБЕ ПРАВА НА ЖОНКУ (ДРУГА, ТАВАРЫША), І ЎСЁ-Ж ДА КАНЦА СВАІХ ДЗЕН НЕ МАГЛІ «ЗАРАБІЦЬ» ЖОНКІ.

У гэты момант, напоены да адказу ўсеагульнай радасцю за людзей, якія былі прыгнечанымі беднякамі і пазналі новае светлае калгаснае жыццё, у пакой увайшоў дайхан. Ён адразу-ж загаварыў, як толькі ўвайшоў.

— Я хачу расказаць вам адну гісторыю, — звярнуўся ён да нас. — Цікавую гісторыю, такую, што вы не пашкадуеце часу, затрачанага на мой расказ.

Усе змеі кусаюць людзей, — гаварыў далей ён. — Гэта вядома. Я раскажу вам таксама пра змяю, але такую, якая ўжо ніколі і нікога не ўкусіць.

Зараз я жыву ў ауле ЛЕНХАНЕ, Чавдурскага аулсовета.

А быў час, калі я жыў у самым Чавдуры. Доўга жыў — цэлых дзесяць год. І кожны дзень з усіх пражытых мною там год я памятаю, як быццам гэта адбылося ўчора. Бо хто можа забыць дні, калі ён атрымліваў пляўкі і пінкі, а падчас і ўдары камчы. Не забываю гэтага і я, дзесяць год батрачыўшы ў гэтым ауле ў Хаджы Ішан Махмута, зарабляючы сабе жонку.

З усіх дзён асабліва мне запамятаўся адзін. У гэты дзень я з ранняя адправіўся на вінаграднік. Была сярэдзіна лета. І на кустах ужо спелі кісці вінаграда.

Мяне ахапіла радасць пры відзе даспяваючага вінаграду і тады я спытаўся самога сябе: хто нажываў мазолі на руках, хто з ранняя да ночы праліваў пот над кожнай лазінкай? Хіба не я? Я. А раз гэта так, значыць я маю права есці плады маіх рук.

Тады ў мяне былі дзве моцныя рукі. Адной з іх — правай, я сарваў дзве кісці вінаграду і адчуваючы сакавітасць і прыемны пах, з'еў іх. К вечару ў мяне не стала правай рукі. Гэта было тры гады таму назад. З таго часу ў мяне замест правай рукі вось гэты абрубак. Чаму ў мяне не стала правай рукі?

— спытаецеся вы. Такое пытанне мне задавалі і дайхане. І ўсім дайханам вось ужо тры гады я адказваю адно і тое-ж: мяне ўкусіла змяя.

Так, мяне ўкусіла змяя. Страшная і злосная. Такая-ж злосная, як і «гюрза», але яшчэ больш хітрая. Вы не ведаеце змяі хітрэй і злосней «гюрзы»? Ну, дык я вам назаву яе. Называецца яна Хаджы Ішан Махмут. Той самы Ішан Махмут, у якога я батрачыў роўна дзесяць год і які абяцаў мне купіць жонку. Той самы, які хадзіў у Мекку і атрымаў званне «хаджы».

Гэта ён укусіў мяне.

А было вось так. Калі я з'еў дзве кісці вінаграду, брат Ішана паклікаў мяне ў дом. У доме мяне чакаў Хаджы Ішан Махмут.

— Я бачыў, — сказаў Ішан, — як ты правай рукой украў вінаград, які належыць мне. За гэта ты атрымаеш пакаранне, прадугледжанае законам аллаха.

І я атрымаў гэта пакаранне: кісць маёй рукі была адсечана.

Чаму я тады нічога не сказаў совецкім уладам?

Пасля таго, як была адсечана

ЧАРЫ МЕНГЛІЕЎ — СТАРШЫНЯ ПЕРАДАВОГА КАЛГАСА ТУРКМЕНІІ ІМЯ Т. АЙТАКАВА (МЕРВСКІ РАЁН)

кісць маёй правай рукі, мяне пасадзілі ў сарай. І пакуль рубцавалася рана, ... хадзілі баі і Ішан, угаворвалі і пагражалі:

— ... ты раскажаш аб гэтым уладам, ты будзеш забіты. Кажы, што цябе ўкусіла змяя.

Я хацеў-бы ведаць, хто з ахвотай ідзе на той свет. І я маўчаў. Тры гады маўчаў. Я і сёння магчыма нічога і нікому не расказаў-бы. Але ўчора «узун кулак» прынёс мне і радасную і сумную вестку. Я давядаўся, што Хаджы Ішан Махмут балюча, на смерць укусіў батрака ЯГМУР СЕЙД МУРАДАВА. Той-жа «узун кулак» давёў да маіх вушэй і другую вестку — што Ішан Махмут сурова пакараны. І тады я паехаў са свайго аула сюды, да вас, каб расказаць, якая страшная і хітрая змяя быў Ішан Махмут. Бо мне цяпер няма чаго баяцца. Я ведаю, што Ішан Махмут больш нікога не ўкусіць, ніколі не ашукае абяцаннем купіць жонку.

***

... Купіць жонку — выраз, які ўжо амаль выйшаў з ужытку. Людзі новай, абноўленай працы, людзі калгаснага жыцця ўжо не ведаюць гэтага выразу.

Словы Хайдар Мамедава гучалі ўрачыста і грозна, як суровы прыгавор праклятаму мінуламу.

ВЛАДЗІМІР БУЛАХ.

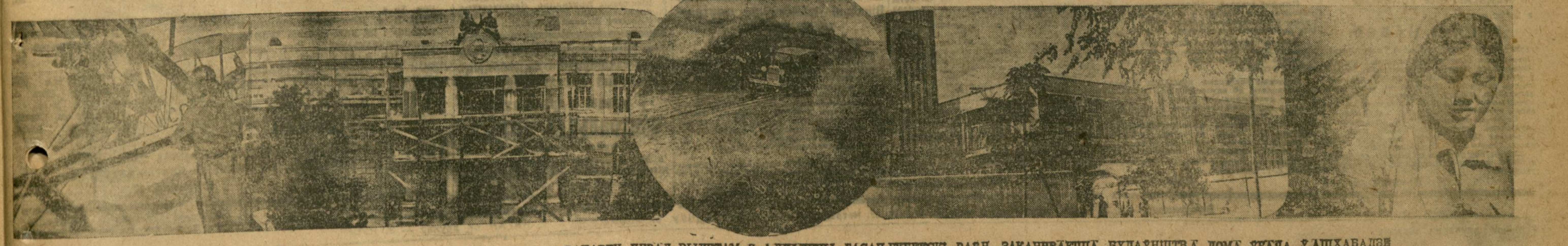

НА ФОТА ЗЛЕВА НАПРАВА: САМАЛЁТ У АШХАБАДСКІМ АЭРАПАРТУ ПЕРАД ВЫЛЕТАМ У АДДАЛЕНЫ ГАСАН-КУЛІЙСКІ РАЁН, ЗАКАНЧВАЕЦЦА БУДАЎНІЦТВА ДОМА УРАДА У АШХАБАДЗЕ У ПУСТЫНІ КАРА-КУМЫ, БУДАЎНІЦТВА ВЫШЭЙШАЙ СЕЛЬСКА-ГАСПАДАРЧАЙ КОМУНІСТЫЧНАЙ ШКОЛЫ Ў АШХАБАДЗЕ. СТУДЭНТКА АГРАТЭХНІКУМА-ТУРКМЕНКА.

АВАНТУРА У АУСТРЫІ—ЗАМАХ НА МІР ЕУРОПЫ

БАІ АЎСТРЫЙСКІХ ВОЙСК З НАЦЫЯНАЛ-СОЦЫЯЛІСТАМІ

ВЕНА, 27 ліпеня. (БЕЛТА). Учора з Баварыі ў Аўстрыю ўварваліся значныя групы ўзброеных аўстрыйскіх нацыянал-соцыялісцкіх легіянераў, якія ўступілі ў бой з пагранічнікамі. Ёсць некалькі забітых. Захопленыя путчысты заяўляюць, што ў Баварыі распаўсюджвалі паведамленне быццам аўстрыйскія ўлады перайшлі на бок нацыянал-соцыялістаў і што легіянеры павінны адправіцца ў Аўстрыю.

Недалёка ад Лінца ўчора адбываліся сутычкі ўзброеных нацыянал-соцыялістаў з жандармерыяй. Забіт адзін жандарскі інспектар.

Паведамляецца, што з ліку захопленых у Вене нацыянал-соцыялістаў ваеннаму суду аддаецца толькі 30 чалавек, якія кіравалі выступленнямі і ўдзельнічалі ў забойстве Дольфуса.

Як паведамляе «Нее цюрыхер цэйтунг», сярод захопленых у будынку ўрада нацыянал-соцыялістаў было некалькі паліцэйскіх, прызначаных 25 ліпеня для аховы будынка. Арыштаваны два паліцэйскіх чыноўнікі. Арыштаван блізка стаячы да Рынтэлэна быўшы генеральны сакратар хрысціянска-соцыяльнай партыі ў Штырыі генерал Ватнер.

Паведамленне аб смерці Рынтэлена пакуль не пацвярджаецца.

Па распараджэнню дырэкцыі аўстрыйскай паліцыі ўсе паліцэйскія, якія знаходзяцца ў водпуску, павінны неадкладна вярнуцца да выканання абавязкаў.

* *
*

ПАРЫЖ, 27 ліпеня. (БЕЛТА). Паводле паведамленняў з Аўстрыі ў Мосендорфе (каля Граца) шматлікія групы нацыянал - соцыялістаў зрабілі ўчора некалькі атак, але былі адбіты. **Баі ідуць таксама ў Кайзенвальдэ і ў Фронлейтоне.**

Камендант Граца накіраваў дзве батарэі ў Леобен, адкуль яны абстрэльваюць горы, у якіх заселі нацыянал-соцыялісты. **Баі ідуць таксама ў Грэблінге, Шладмінге і Васбаўзеі.** Спынен чыгуначны рух па лініі Брук-Лінц-Зальцбург.

Згодна апошніх вестак, у Грацы заключана перамір'е паміж хеймверам і нацыянал-соцыялістамі. Як паведамляюць, у рэзультаце баёў урадавыя войскі і хеймвер згубілі ў Штырыі 64 забітымі.

* *
*

ЛОНДАН, 27 ліпеня. (БЕЛТА). Паводле паведамлення венскага карэспандэнта «Івнінг стандарт», сёння на світанні ў Вене былі атрыманы паведамленні аб адначасова ўспыхнуўшых сутычках паміж хеймверам і нацыянал-соцыялістамі ў многіх раёнах Аўстрыі. Згодна слоў карэспандэнта, у Вене вулічны рух часта парушаецца ваеннымі грузавікамі, на якіх адпраўляюцца войскі ў сельскія раёны, дзе нацыянал-соцыялісты стварылі свае апорныя пункты. **Сур'ёзныя баі адбываюцца ва Усходнім Тыроле, куды пасланы атрады Хейвера для падмацавання.** У Карынтыі таксама баі. У Данавіцэ (Штырыя) нацыянал-соцыялісты прадаўжаюць трымацца.

Па даных хеймвера супраціўленне нацыянал-соцыялістаў у Верхняй і Ніжняй Аўстрыі зломлена. З колаў хеймвера паведамляюць таксама, што ў паляшканні арганізацыі нацыянал-соцыялістаў у Клагенфурце (Карынтыя) члены хеймвера знайшлі даскапала распрацаваныя планы перавароту. **Сёння выдан загад аб мабілізацыі ўсіх сіл хеймвера ў Вене.** Паводле слоў карэспандэнта, **у час падзей забіта 150 чалавек.**

ГЕРМАНІЯ УСТРЫВОЖАНА ВОДГУКАМІ ІТАЛІІ

БЕРЛІН, 27 ліпеня. (БЕЛТА). Асаблівую трывогу выклікаюць у Берліне італьянскія водгукі. Германскія газеты пішуць аб «нястрымна-паклёпніцкай кампаніі італьянскага друку», аб яе «варожай Германіі пазіцыі» і т. п.

«Берлінер Берзен цэйтунг» кідае абвінавачанне італьянскаму фашызму ў тым, што «ён трымаецца ва ўладзе, апіраючыся на сістэму тэрора». «Калі сёння італьянскі друк,—піша «Берлінер Берзен цэйтунг»,—у сваёй нястрымнасці гаворыць аб «акрываўленых руках», якія ўзняліся супроць Дольфуса, аб аўстрыйскім тэроры, інспіратары, і духоўныя кіраўнікі якога знаходзяцца на германскай тэрыторыі, то мы не можам абмежавацца толькі тым, каб адхіліць ад сябе гэтыя папрокі. Мы павінны з абурэннем канстатаваць, што тут наносіцца цяжкае паклёпніцкае ганьбаванне. Выходзячы з гэтага, мы не можам не напамянуць тым фашысцкім колам, якія ўсюды губляюць меру і страляюць далей цэлі, аб тым часе, калі фашызм імкнуўся да ўлады. І тады замежныя назіральнікі канстатавалі, што гэты рэжым прышоў да ўлады «шляхам тэрора і крыві» і ўтрымлівае сваё панаванне толькі дзякуючы прымяненню метадаў гвалту».

«Берлінер Берзен цэйтунг» процістаўляе італьянскаму фашызму германскі нацыянал-соцыялізм, які «прышоў да ўлады законным шляхам».

АНТЫГЕРМАНСКАЯ ПАЗІЦЫЯ ІТАЛІІ

ПАРЫЖ, 28 ліпеня. (БЕЛТА). «Ордр» паведамляе, што ў дыпламатычных перагаворах Італія займае найбольш рэзкую пазіцыю ў адносінах Германіі, з'яўляючыся прыхільнікам энергічных дзеянняў супроць германскіх інтрыг у Аўстрыі.

«Францыя», піша газета, «згодна падтрымаць італьянскую ініцыятыву». Англія-ж, паводле слоў газеты, усё яшчэ вагаецца ад пэўна характара мяркуемага выступлення.

„Адзіна пераканаўчая мова ў адносінах Германіі—мова ўзброенай сілы"

РЫМ, 27 ліпеня. (БЕЛТА). Каментарыі друку па-ранейшаму прасякнуты непрымірымасцю і недавер'ем да Германіі.

Афіцыяльная «Джорнале д'Італія» піша, што Берлін прабуе знайсці алібі (даказаць невінаватасць), не выдаючы, аднак, імкнення заняць больш прымірыльную пазіцыю і раззброіцца ў аўстрыйскім пытанні. «Прызначэнне Папена пасланнікам у Вене», заяўляе газета, «робіць такое ўражанне, быццам у Аўстрыю прызначаюць вярхоўнага камісара, устанаўляючы ў Вене нешта накшталт аддзялення германскага ўрада».

З гэтай прычыны «Джорнале д'Італія» напамінае, што Японія ў свой час прызначыла пасланнікам у Кітаі свайго міністра замежных спраў, пасля чаго напала на Кітай і захапіла яго тэрыторыі.

Друк аднадушна лічыць, што зараз адзінай пераканаўчай мовай у адносінах Германіі з'яўляецца мова ўзброенай сілы. «Патрэбны справа і рашэнні», піша «Джорнале д'Італія».

«Стампа» заяўляе: «**Там, дзе ўзнікнуць ускладненні, якія змогуць проста або ўскосна паслабіць аўстрыйскую незалежнасць, нашы войскі пяройдуць граніцу, каб аднавіць парушаную роўнавагу.** Няхай гэта памятаюць тыя, хто ловіць рыбу ў мутнай вадзе».

«Рэжыма фашыста» заяўляе, што ў знешняй палітыцы неабходна кіравацца нацыянальнымі інтарэсамі краіны, а не падабенствам палітычных рэжымаў.

«Лаворо фашыста» заяўляе: «На сілу неабходна адказваць сілай».

* *
*

РЫМ, 27 ліпеня. (БЕЛТА). У асведамлёных колах лічаць, што італьянскія войскі перайшлі-б аўстрыйскую граніцу не толькі ў выпадку простага нападу Германіі на Аўстрыю, але і ў тым выпадку, калі-б Германія прапусціла ў Аўстрыю праз Баварскую граніцу так званы «аўстрыйскі легіён».

* *
*

БЕРЛІН, 28 ліпеня, (БЕЛТА). «Кельнішэ цэйтунг», ацэньваючы настрой у Францыі у сувязі з аўстрыйскімі падзеямі, з жалем канстатуе:

«Настрой у Францыі выключна ўзбуджаны і гэтае ўзбуджэнне не абмяжоўваецца толькі друкам, але ахоплівае ўсе пласты насельніцтва».

ЛІХАМАНКАВАЕ ЎЗБРАЕННЕ ГЕРМАНІІ

ПАРЫЖ, 26 ліпеня. (БЕЛТА). «Пары Суар» змясціла артыкул свайго берлінскага карэспандэнта аб ліхаманкавых даўзбраеннях Германіі.

Практычна пастаўлена пытанне аб бамбардыроўцы стратасфернымі ракетамі на адлегласці ў некалькі сот кіламетраў. Газета ўказвае, што адна з гэтых вопытных ракет упала ў Швецыі за 300 кіламетраў ад месца адпраўлення і выклікала ў Скандынавіі вялікае хваляванне. Ракета можа быць начынена газам або выбуховымі матэрыямі і лёгка дасягае 20 клм. вышыні. На гэтай вышыні ракетай можна ўпраўляць пры дапамозе радыё.

Для стральбы такімі ракетамі пабудаваны спецыяльныя прыстасаванні ў раёнах Фрэйдэнштат Эйфель і ў аколіцах Кюстрына. Геаграфічнае палажэнне гэтых пунктаў,—піша «Пары Суар»,—ясна ўказвае, што ствараецца пагроза для Парыжа, Бруселя, Прагі і Варшавы. Той-жа прынцып упраўлення,—піша далей газета,—ужыты нядаўна к караблям, падводным лодкам і падводным мінам. Катастрофа германскага судна «Шэрынгеп» адбылася ў часе ажыццяўлення вопытаў.

Далей «Пары Суар» паведамляе аб пабудове металічнага біплана «Юнкерс», столь (найбольшая вышыня палёту) якога 12 міль. Скорасць гэтага біплана дасягае на гэтай вышыні 600 клм. у гадзіну. Новыя самалёты Герліха могуць перавозіць 800 кіло запаляючых бомбаў або газу і ў 20 мінут пакрыць адлегласць ад германскай граніцы да Парыжа.

«Пары Суар» піша далей аб кулях, вынайдзеных Герліхам, скорасць якіх 1.700 метраў у секунду.

КІРУЮЧЫЯ КОЛЫ ГЕРМАНІІ—НАТХНІЦЕЛІ ПУТЧА

ІТАЛЬЯНСКІ ДРУК АБ ПАДЗЕЯХ У АЎСТРЫІ

РЫМ, 27 ліпеня. (БЕЛТА). Аўстрыйскія падзеі зрабілі тут вялікае ўражанне. Афіцыяльна паведамляюць, што **італьянскія пяхотныя і авіяцыйныя часці прысунуты цесна да аўстрыйскай граніцы** каля Брэнера і ў раёне Карынтыі. У паведамленні ўказваецца, што гэтых сіл дастаткова, каб сустрэць любую нечаканасць. Разам з тым, у паведамленні выказваецца думка, што пры нармалізацыі становішча ў Аўстрыі, далей мер прадасцярогі справа не пойдзе.

«ЛАВОРО ФАШЫСТА» даказвае на аснове фактаў і цытат, што кіруючыя палітычныя колы Германіі былі ў курсе падрыхтоўкі путча. «Фелькішэр Беобахтэр»,—піша «Лаворо фашыста»,—яшчэ з 23 ліпеня распаўсюджваў чуткі аб замене Дольфуса Рынтэленам. Тая-ж газета пісала 23 ліпеня, што «з заслугоўваючых абсалютнага давер'я колаў, паведамляюць аб плане падрыхтоўкі сур'ёзных замахаў супроць урадавых устаноў у Вене», што з'яўляецца «небывалым выпадкам у гісторыі цывілізаванага свету».

Кіраўнік аўстрыйскіх нацыянал-соцыялістаў Фраўэнфельд пагражаў ураду Дольфуса, што будуць прыняты «крайнія меры». Урэшце, у адной еўрапейскай сталіцы,—заяўляе «Лаворо фашыста»,—ужо гэтымі днямі хадзілі чуткі з берлінскіх крыніц, што Германія рыхтуе сур'ёзныя дзеянні ў Аўстрыі. Усё гэта,—заяўляе газета,—даказвае, што **кіруючыя колы Германіі непасрэдна вінаваты ў нацыянал-соцыялісцкім путчы.** «Парушэнне Германіяй элементарнейшых асноў міжнародных адносін, піша «Лаваро фашыста», патрабуюць адпаведных дзеянняў з боку аўстрыйскага ўрада, а таксама ўрадаў, якія адказваюць за незалежнасць Аўстрыі».

«Джорнале д'Італія» піша: «Чалавецтва падвергне злачынцаў і іх натхніцеляў суду». Падкрэсліваючы кіруючую ролю Германіі ў гэтых падзеях, газета называе германскую палітыку абдуманай правакацыяй, прадыктаванай цёмнымі авантурысцкімі планамі некаторых урадавых колаў Германіі».

«Пополо ды Рома» ў рэзкім антыгерманскім артыкуле піша, што Германія на краю бяздоння, у якое непазбежна правaліцца, цягнучы за сабой Еўропу ў непапраўную катастрофу, калі толькі будзе ўпірацца.

Італія,—заяўляе далей «Пополо ды Рома»,—«будзе ў першых радах абаронцаў міру ў Еўропе».

«Трыбуна» патрабуе прыняцця рашучых мер у адносінах Германіі. Клерыкальнае «Авенірэ д'Італія» заяўляе, што ў сучасны момант спее прыгавор гісторыі над гітлераўскім урадам, бо «страшэннае злачынства 25 ліпеня паказала перад народам, адкуль насоўваецца віхор, гатовы разразіцца над еўрапейскай цывілізацыяй».

КАЛГАСЫ ДУБРОВЕНШЧЫНЫ ПРЫСТУПІЛІ ДА БУДАЎНІЦТВА ІЛЬНОТРАПАЛАК ГАРЛАЧОВА

Прачытаўшы ў «Звяздзе» аб вынаходстве ў Мсціслаўскім раёне Гарлачовым новай удасканаленай ільнотрапалкі, калгаснікі Мардашэвіцкага сельсовета вельмі зацікавіліся новай ільнотрапалкай, якая можа паскорыць працэс апрацоўкі ільну.

Пытанне аб ільнотрапалцы Гарлачова было абгаворана на агульных сходах калгаснікаў. Калгаснікі даручылі праўленням калгасаў вылучыць сродкі і знайсці спецыяліста для азнаямлення з будаўніцтвам ільнотрапалкі. Калгасы Мардашэвіцкага сельсовета арганізавалі агульны рэйд. Кожны калгас унёс для гэтай мэты па 50 руб. З Мсціслава быў запрошан спецыяліст-аграном. Да яго былі прымацаваны лепшыя майстры-цэсляры для аўладання тэхнікай будаўніцтва ільнотрапалкі.

Калгасы імя **Будзённага, «Перамога», імя Кагановіча** і інш. ужо пабудавалі першыя ільнотрапалкі Гарлачова. Астатнія калгасы Мардашэвіцкага сельсовета таксама прыступілі да будаўніцтва ільнотрапалак.

Трэба адзначыць, што фарсаванне будаўніцтва ільнотрапалак затрымліваецца з-за адсутнасці добраякаснага сухога матэрыяла, недахвату валікаў і іншых частак.

Райза і МТС павінны пашырыць пачын калгасаў Мардашэвіцкага сельсовета, каб да пачатку апрацоўкі ільну ўсе калгасы пабудавалі ільнотрапалкі Гарлачова.

Гутман.

* *
*

Ва ўчарайшай заметцы аб **ільнотрапалцы** Гарлачова зроблена прыкрая памылка: **ільнотрапалка** названа **ільноцерабілкай,** хаця па ходу заметкі відаць, што гутарка іменна ідзе аб ільнотрапалцы.

КОНЕЙ НЯМА ЧЫМ КАВАЦЬ

Тав. **Лазарчык,** старшыня калгаса імя ЦВК БССР, Пухавіцкага раёна, прыехаў у Менск, каб дастаць ухналі, цвікі для коўкі коней.

— Яму прышлося ўехаць ні з чым, бо сказалі, што цвікі можна атрымаць толькі ў Закупхлебе ў якасці прэміі за хлебаздачу. Але перш, чым здаць хлеб, трэба яго ўбраць і вывезці.

— Зараз прыдзецца хлеб і бульбу вазіць,—гаворыць тав. Лазарчык,—а коні не кованы, будуць выбываць з строю.

На цвікі для коўкі коней зусім забыліся зямельныя органы. Калі конезаводы і конефермы больш-менш забяспечаны ковачным інструментам, каваламі і цвікамі, то астатнія 10 тысяч калгасаў Беларусі, не гаворачы ўжо аб аднаасобніку—забытая графа. А стан конскага капыта па многіх і многіх калгасах і паселішчах прымушае біць трывогу.

Бруд у капытах, паломкі, трэшчыны і нярэдка вывіхі ног прынялі масавы характар у коней калгасаў і паселішчаў Полацкага раёна.

Недаацэнка конскага капыта мае месца нават у некаторых КТФ, у калгасах «Бальшэвік», Касцюковіцкага раёна, імя Карла Маркса, Крычаўскага раёна і т. д.

Б.

АД РЭДАКЦЫІ: «Звязда» чакае, што НКЗ па прыкладу другіх краёў і рэспублік у тэрміновым парадку дагаварыцца з заводамі аб вырабу цвікоў для коўкі коней. Справа павінна быць неадкладна вырашана.

ДУБРОЎНА

ЧАМУ ЗРЫВАЮЦЦА СЕНАЗАГАТОЎКІ

Загатоўкі сена ў раёне праходзяць недапушчальна марудна. Паміж уборкай і загатоўкамі недапушчальна пагражаючы разрыў. План сеназагатовак выканан на 15 проц., а скошана сена 70 проц. Рад сельсоветаў, якія закончылі ўборку сенажацей — план сеназагатовак выканалі на 10-15 проц. Напрыклад, **Іскаскі** сельсовет (старшыня **Юхно**) поўнасцю ўбраў сена, а план загатовак выканаў толькі на 9 проц., **Цілявіцкі** сельсовет (старшыня **Райхман**) план сеназагатовак выканаў на 10 проц., **Мардашэвіцкі** сельсовет убраў 90 проц. сенажацей, сеназагатоўкі выканаў на 19 проц.

Значная частка сельсоветаў зоны дзейнасці МТС —**Сваташыцкі, Н.—Тухінскі, Чорнаручанскі** і інш. —план сеназагатовак выканалі ад 2 да 8 проц.

Калгасы «Звязда» (старшыня **Баранаў**), **«Іскра»** (старшыня **Анціпаў**), «Перамога (старшыня **Рызакова**), Белыскага сельсовета, **«Дняпроўскае пабярэжжа»** (старшыня **Якуцёнак**), Чорнаручанскага сельсовета, не прыступілі да здачы сена дзяржаве, не гледзячы на тое, што закончылі сенаўборку.

Пануючым спажывецка-кулацкім тэндэнцыям патураюць раённыя арганізацыі.

29 чэрвеня на нарадзе брыгадзіраў і старшынь калгасаў МТС начальнік палітаддзела МТС тав. Чарнышоў распаліў спажывецкія настроі і даў антыпартыйную ўстаноўку, пагражаючую зрывам сеназагатовак.

Чарнышоў заявіў: **«Калгасы, якія маюць жывёлагадоўчыя фермы, павінны ўстрымацца ад здачы сена дзяржаве да высвятлення»** (?). Пасля гэтай «устаноўкі» прайшло тры тыдні, і Чарнышоў забыў аб тым, што гаварыў. Рад калгасаў, спасылаючыся на гэту шкодную ўстаноўку, адмаўляюцца здаваць сена.

Яшчэ горш з выкананнем сеназагатовак па аднаасобнаму сектару. Аднаасобнікі не прыступілі да здачы сена, а прадаюць сена на базары. Штодзённа ў Дуброўне і Лядах прадаюцца сотні вазоў з сенам.

Райком партыі, РВК не [illegible] належнай барацьбы з спажывецка-кулацкімі тэндэнцыямі, з сабатажнікамі сеназагатовак.

С. Б.

АД РЭДАКЦЫІ: Друкуемы матэрыял поўнасцю выкрывае прычыны зрыву выканання плана сеназагатовак у Дубровенскім раёне. Рэдакцыя чакае неадкладнага рэагавання на ўказаныя ў заметцы факты з боку РК КП(б)Б і палітаддзела МТС.

На прыз ЗВЯЗДЫ

РЫХТУЮЦЦА ДА АГУЛЬНА-ГАРАДСКІХ СПАБОРНІЦТВАЎ

Як паведамлялася ў папярэднім нумары «Звязды» менскія фізкультурнікі 29 і 30 ліпеня праводзяць лёгкаатлетычнае свята, прысвечанае выхаду пяцітысячнага нумара «Звязды».

У падрыхтоўку да розыгрышу прыза «Звязды» ўключыліся зборныя каманды профсаюзаў, часцей менскага гарнізона Чырвонай арміі і прамысловай кааперацыі.

Профсаюзная зборная каманда будзе прадстаўлена лепшымі лёгкаатлетамі менскіх прадпрыемстваў і ўстаноў. У каманду ўваходзяць стрынтары (бегуны на кароткія дыстанцыі) т. ЛЕВІНСОН і ЗЕНЬКОЎСКІ з саюза будаўнікоў, ШЭРАШЭЎСКАЯ з завода імя Варашылава, метацелі ДАРОЎСКІ, КУБЛІЦКІ, БЕЛЕЦКАЯ і лёгкаатлет т. ПАРЭНЕК, з завода імя Варашылава і іншыя.

Гэта каманда зараз вядзе сур'ёзную трэніровачную работу.

* *
*

У вітрыне спартыўнага магазіна БАКТ (на Савецкай вуліцы, супроць кіно «Чырвоная зорка»), афармлення групай мастакоў, будзе паказана падрыхтоўка і ход фізкультурных спаборніцтваў за прыз «Звязды».

30 ЛІПЕНЯ—ПЯЦІТЫСЯЧНЫ НУМАР ГАЗЕТЫ „ЗВЯЗДА"

САКРАТАРЫ ПАРТКОМАЎ, ПАРТОРГІ, ПРАВЕРЦЕ, ЯК ВАШЫ ПРАДПРЫЕМСТВЫ, СОЎГАСЫ І КАЛГАСЫ ЗАБЯСПЕЧАНЫ ГАЗЕТАЙ «ЗВЯЗДА».

У СУВЯЗІ З ЮБІЛЕЕМ «ЗВЯЗДЫ» ПРЫЁМ ПАДПІСКІ НА ЖНІВЕНЬ І ДАЛЕЙШЫЯ МЕСЯЦЫ ПРАЦЯГНУТ ДА 1 ЖНІЎНЯ.

УПАЎНАВАЖАНЫЯ, АРГАНІЗУЙЦЕ І ЗДАВАЙЦЕ ДАДАТКОВА ПАДПІСКУ НА ГАЗЕТУ «ЗВЯЗДА».

ПЯЦІТЫСЯЧНЫ НУМАР «ЗВЯЗДЫ» ВЫПУСКАЕЦЦА Ў ПАВЯЛІЧАНЫМ ТЫРАЖЫ.

КОЖНЫ ПРАЦОЎНЫ ПАВІНЕН ПРАЧЫТАЦЬ ЮБІЛЕЙНЫ НУМАР «ЗВЯЗДЫ».

УСІМ РАЙВЫКАНКОМАМ, РАЙКОНКУРСНЫМ КАМІСІЯМ, СЕЛЬСАВЕТАМ, КАЛГАСАМ І МТС.

3-га жніўня г. г. у 8 г. веч. адбудзецца радыёпераклічка на ходзе спаборніцтва саветаў 1934 года.

РВК, райконкурсныя камісіі абавязаны забяспечыць шырокае слуханне радыёпераклічкі ў сельсаветах, соўгасах, калгасах, МТС, дамах соцкультуры і забяспечыць удзел у слуханні радыёпераклічкі ўсяго сельсавецкага, калгаснага актыва і шырокіх мас калгаснікаў і працоўных аднаасобнікаў.

Раённым газетам, шматтыражкам шырока надрукаваць на відным месцы гэту абвестку.

СТАРШЫНЯ ЦЭНТРАЛЬНАЙ КОНКУРСНАЙ КАМІСІІ **М. ЛЯУКОЎ.**

Усім сакратарам РК ГК КП(б)Б, старшыням РВК, сакратарам ГК, РК ЛКСМБ, старшыням райпрофсаветаў, рэдактарам раённых газет, заг-АНА.

4 жніўня г. г. у 9 гадзін вечара Аддзел культуры і прапаганды ленінізма ЦК КП(б)Б, ЦВК БССР і СНК БССР, ЦСПСБ, Наркомасветы і ЦК ЛКСМБ праводзяць

УСЕБЕЛАРУСКУЮ РАДЫЁПЕРАКЛІЧКУ

па падрыхтоўцы да новага навучальнага года.

Да мікрафона выклікаюцца з матэрыяламі аб ходзе падрыхтоўкі да новага навучальнага года нам. сакратароў РК КП(б)Б, сакратары РК ЛКСМБ, старшыні РВК, старшыні райпрофсаветаў, рэдактары раённых газет, загадчыкі райана, старшыні сельсаветаў, дырэктары і загадчыкі школ па асобнаму спісу.

Радыёпераклічку праводзяць т. т. Саак'ян, Пасюкевіч, Кавальчук, Чарнушэвіч, Аўгустайціс і Ленцнер.

Нам. Наркома Асветы АБРАМСОН.

ДЗЯРЖЦЫРК | Сёння і штодзённа

совецкі атракцыён НІЯКІХ ЦУДІ

Сатырыкі ПРАЎДЗІНА і ВОЛЬНЫ і шмат іншых нумароў. Новы рэпертуар.

ПАЧАТАК у 9 гадзін веч.

30-га ліпеня ў 2 г. дня — РАНІШНІК па зменшаных цэнах. Удзельнічае ўся група.

Гукавы кіно-тэатр „Чырвоная Зорка" — Гукавы фільм „ЧЕЛЮСКИН" (Героі Арктыкі).

Кіно „Інтэрнацыянал" — Усходні фільм ІСМЕТ

КІНО „СПАРТАК" — ГАМБУРГ драма ў 8 частках.

Памяшканне Белдзяржтэатра | БЕЛАРУСКІ ДЗЯРЖАЎНЫ ТЭАТР ОПЕРЫ І БАЛЕТА

Мастацкі кіраўнік засл. арт. рэсп. ГІТГАРЦ І. А.

Сёння ПІКАВАЯ ДАМА

опера ў 3-х дзеях і 7 малюнках. Муз. П. І. ЧАЙКОЎСКАГА.

Білеты ў касе тэатра з 12-2 і з 5-8 г. 30 м. веч. і ў раб. касе с 12-2 і з 4-6 г. веч.

ВЫСАЧАНСКІ ДАШКОЛЬНЫ ПЕДАГАГІЧНЫ ТЭХНІКУМ

аб'яўляе

АСЕННІ НАБОР

студэнтаў на І курс тэхнікума ў ліку 90 асоб.

Прымаюцца скончыўшыя сямігодкі, школы павышанага тыпу, ці падрыхтоўчыя курсы ў тэхнікум. Жадаючыя паступіць павінны падаць дакументы аб адукацыі (арыгінал), завераную анкету, аб здароўі, аб узросце, соцыяльным становішчы і паходжанні. Да заявы трэба прыкласці марак на 40 кап.

Студэнты забяспечваюцца стыпендыяй, інтэрнатам і сталоўкай. Прыём заяў да 20 жніўня 1934 г. Заняткі пачнуцца з 1 верасня. Іспыты з 20—25 жніўня 1934 г.

Заявы накіроўваць па адрасу: ст. Крынкі, МББ ж. д, п-а Высачаны, дашкольны тэхнікум.

Дырэкцыя.

МАРЫНА-ГОРСКІ садова-городны тэхнікум аб'яўляе ПРЫЁМ

студэнтаў на першы курс наступных аддзяленняў:

1. Тэхналогіі с.-г. прадуктаў — рыхтуе малодшых інжынераў тэхн працоўчых заводаў сістэмы Наркамснаба.

2. Пладова-ягаднае—рыхтуе малодшых аграномаў садаводаў і гаднікаў. На гэтым аддзяленні адкрываецца секцыя пчалярства.

3. Городняе—рыхтуе малодшых аграномаў гароднаводаў.

Пладова-ягаднае і городняе аддзяленні рыхтуюць спецыялістаў у сістэму НКЗ для працы ў прыгарадных раёнах і МТС і буйных гаспадарках садоўніцтва і гародніцтва.

Прымаюцца асобы з адукацыяй за сямігодку. Заявы прымаюцца па 20 жніўня, Іспыты з 20 па 1 верасня. Пачатак заняткаў з 1 верасня.

Да заявы неабходна прыкласці засведчаную анкету, аб адукацыі, аб соцстановішчы і паходжанні, аб узросце, аб адносінах да вайсковай павіннасці і аб стане здароўя. Стыпендыя па паспяховасці ад 25 да 75 р. Студэнты забяспечваюцца інтэрнатам. Есць свая сталоўка. Тэхнікум знаходзіцца пры ст. Пухавічы, з гор. Менскам зносіны прыгарадн. поездам.

Адрас: п-а Марына-Горка, Пухавіцкага раёна, с.-г. тэхнікум.

Дырэкцыя.

Мсціслаўскі ўчотна эканамічны тэхнікум

аб'яўляе НАБОР

на І і ІІ курс тэхнікума

і ў 5-месячную цэнтральную калгасную школу работнікаў учота.

У тэхнікум прымаюцца асобы, скончыўшыя сямігодку. Узрост—17—35 год.

Прыём заяў да 25 жніўня г. г. Да заявы далучаюцца анкета і дакументы ў адпаведнасці з правіламі прыёма ў тэхнікум.

Іспыты з 25-VIII па 1-IX па матэматыцы, фізіцы, мове і літаратуры, грамадазнаўству і хіміі.

У ЦШ раб. уч. прымаюцца асобы з адукацыяй не менш 4 груп сямігодкі. Узрост—не ніжэй 18 год. Прыём заяў да 15-IX. Да заявы апрача дакументаў, павінна быць прыкладзена камандыроўка ад райза або палітаддзела МТС. Без каманды ровак заявы не разглядаюцца.

Залічаныя ў тэхнікум і школу забяспечваюцца інтэрнатам і стыпендыяй, у залежнасці ад паспяховасці.

Заявы з дакументамі, з 2 фотакарткамі і паштовымі маркамі на 40 кап. накіроўваць па адрасу: Мсціслаў, Савецкая, 11-9, прыёмнай камісіі тэхнікума, або школы.

Выклік у тэхнікум або ў школу—толькі па атрыманні паведамлення ад прыёмнай камісіі.

Дырэкцыя тэхнікума і школы.

Усебеларускі індустрыяльны тэхнікум будматэрыялаў аб'яўляе АСЕННІ НАБОР

на 1-ы курс. Тэхнікум рыхтуе высокакваліфікаваных тэхнікаў па агнятрывалых вырабах, грубай керамікі, вяжучых матэрыялах і новых будматэрыялах. Курс навучання 4 гады. Іншагародніх тэхнікум забяспечвае інтэрнатам, пасцельнымі прыладамі (коўдры, прасціралы). Есць сталоўка, цырульня. Стыпендыя ў размеры ад 40 р. і вышэй, у залежнасці ад паспяховасці.

Заявы прымаюцца да 10 жніўня.

Да заявы неабходна прыкласці дакументы (у арыгіналах): пасведчанне аб сканчэнні сямігодкі, метрычную выпісь, даведку аб соцстановішчы, аб стане здароўя, 2 фотакарткі, засведчаную анкету і паштовых марак на 40 кап.

Пасля спецыяльнага адбору кожнаму будзе паведамлена аб дапушчэнні да іспытаў. Без паведамлення ў тэхнікум не прыязджаць.

Іспыты—з 16 да 23 жніўня па грамадазнаўству, беларускай мове, матэматыцы, фізіцы, хіміі. Пачатак заняткаў 1 верасня 1934 г. Адрас: Гомель, Ветраная, 50.

Дырэкцыя.

Віцебскі дзяржаўны мастацкі тэхнікум абвяшчае АСЕННІ НАБОР

студэнтаў на 1, 2 і 3 курсы тэхнікума па аддзяленні: жывапісна-педагагічнае, клубна-тэатральна-афармленчае і паліграфічнае.

Прымаюцца асобы з адукацыяй не ніжэй сямігодкі, ва ўзросце ад 16—30 год.

Заявы прымаюцца да 25 жніўня. Прыёмныя іспыты з 20—25 жніўня па мастацтву, грамадазнаўству, роднай мове і літаратуры, матэматыцы, гісторыі і геаграфіі.

Заняткі пачынаюцца з 1 верасня. Студэнты забяспечваюцца стыпендыяй і інтэрнатам.

Заявы з анкетай, дакументамі і ўзорамі хатніх мастацкіх работ накіроўваць: г. Віцебск, Валадарскага, 35, мастацкі тэхнікум.

Дырэкцыя.

Сёння і заўтра ЎСЕБЕЛАРУСКІ СТАДЫЁН

Гарадскія лёгкаатлетычныя спаборніцтвы на прыз „ЗВЯЗДЫ".

Міжгародныя сустрэчы Менск—Бабруйск.

Футбол, баскетбол, валейбол, гарадкі (граюць зборныя каманды).

СТАДЫЁН РАДЫЁФІКАВАНЫ.

Грае духавы аркестр. Працуюць буфеты.

УВАХОД ВОЛЬНЫ.

Яўрэйскай аўтаномнай вобласці на Далёкім Усходзе (БІРАБІДЖАНУ)

патрэбны настаўнікі

для пачатковых школ і выкладчыкі розных дысцыплін для тэхнікумаў, сярэдняй школы і соўпартшколы.

Патрэбны таксама дашкольныя і палітасветныя работнікі.

Аб умовах падрабязна можна даведацца ў Школьным кіраўніцтве Наркомасветы (д. Ураду, 5 паверх, 555 пакой) і ў Белазе це (Савецкая 70, другі паверх).

Белаптэкакіраўніцтва даводзіць да ведама насельніцтва, што ў сувязі з рамонтам

ЦЭНТРАЛЬНАЯ АПТЭКА (Менск, Ленінская, 7)

з 29 ліпеня часова закрываецца.

З рэцэптамі трэба звярацца ў бліжэйшую аптэку. Белаптэкакіраўніцтва.

ВЫДАВЕЦТВА ЦК КП(б)Б „ПАРТВЫДАТ".

ВЫШЛІ З ДРУКУ і паступілі ў продаж

ФРЫДРЫХ ЭНГЕЛЬС. Людвіг Фейербах і канец нямецкай класічнай філасофіі. Тыр. 5.000. Стар. 48, ц. 50 к.

ЛЕНІН В. І. Збор твораў у 12 тамах. Том І. Тыр. 15.000. Стар. 720. ц. 1 р. 50 к., пер. 1 р.

ЛЕНІН В. І. Аб праграме партыі. Тыр. 10.000. Стар. 158, ц. 85 к. пер. 25 к.

ЛЕНІН В. І. Што такое «сябры народа» і як яны ваююць супроць соцыял-дэмакратаў? Тыр. 5.000. Стар. 157, ц. 90 к. Пер. 30 к.

ЛЕНІН В. І. Дыскусія аб прафесіянальных саюзах. Тыр. 10.000. Стар. 93, ц. 55 к., пер. 25 к.

ЛЕНІН В. І. Дзіцячая хвароба «левізны» ў комунізме. Тыр. 10.000. Стар. 103, ц. 65 к., пер. 25 к.

ЛЕНІН В. І. Дзяржава і рэвалюцыя. Тыр. 5.000. Стар. [illegible] ц. 60 к. Пер. 25 к.

КП(б)Б у рэзалюцыях. Частка [illegible] (1903-1921). Тыр. 10.000, Стар. [illegible] ц. 2 р. 50 к. пер. 30 к.

ЛКСМБ у дакументах і матэрыялах 1918-1920. Тыр. 5.000. Стар. [illegible] ц. 2 р., пер. 40 к.

КАГАНОВІЧ Л. М. Аб задачах [illegible] тыйнага кантролю і кантролю рабоце прафсаюзаў, [illegible] друку. Тыр. 15.000, Стар. [illegible] ц. 20 к.

ПАСТАНОВА IV ПЛЕНУМА КП(б)Б 13-15 ліпеня 19[illegible] Тыр. 15.000. Стар. 15, ц. 15 к.

ПІК В. — Мы змагаемся за Савецкую Германію. Тыр. [illegible] стар. 56, ц. 50 к.

КНІГІ ПРАДАЮЦЦА ва ўсіх магазінах ДВБ, БАКТ, і ў магазіне партвыдавецтва—Савецкая, 61.

Выпускаючы — А. КРУКОЎ, ст. карэктар — БЯРОЗАВІК, ст. метранпаж — Н. ПЕРАКЛАДНЕЎ, ст. стэрыатыпер — Е. КАГАН, ст. друкар — З. РУБІН.

Менск, друкарня «Звязды» Адказны рэдактар Н. ЛЕНЦНЕР